

S E R A F Í N S K Ý S V E T

Číslo 2/1984

O b s a h :

Krátky životopis sv. Františka od Waltera z Gisburnu	2
Ako učil bratov starať sa o telesné potreby a pritom nezabúdať na modlitbu	2
Slováci v boji o náboženskú slobodu	3
Príprava na 1100. výročie smrti sv. Metoda.	5
Kostol na mariánskej hore pri Levoči povýšený	7
Novinárska česť	8
Menší bratia obnovitelia-Fratri Minori Renovati	9
Príhovor k rehoľným sestrám	11
Blahoslavená Anežka Pražská	13
K svätorečeniu bl. Anežky Českej	14
Niekoľko slov na zamyslenie	15
Ešte k svätorečeniu	16
Niekoľko slov na zamyslenie	17
Svätý Otec v Korei	18
a Korejská cirkev	19
21. svetový den za duchovné povolania	20
Jubileum sv. Bernadety Soubirousevej	21
Ako čítať Bibliu?	22
Niekoľko slov na zamyslenie	27
Zmena zmýšľania	28
Kresťanská chudoba	30
Príhovor k našim chorým	33
sv. Fidél, rehoľník a mučeník	35
Leopold Mandič, chorvátsky kapucín, apoštol pokánia	36
Slová sv. Otca pri svätorečení sv. Leopolda Mandiča	37
Stretnutie so stigmatizovanými našich čias	39
Vydávanie svedectva	40
Turínske plátno a kríž	41
Šviatok mladých v Ríme	42
Štyri dôvody proti televízii	43
Katechetický príspevok o apoštoláte	45
Keď Turci napadli Poniky	47

František kard. Tomášek, arcibiskup pražský
Vec: Návšteva Sv. Otca.

Predsedníctvu vlády ČSSR

Považujem za svoju povinnosť Vás informovať, že už dlhší čas do-
stávam žiadosti od kňazov a veriacich, aby som v ich mene pozval
Sv. Otca k nám, a to na rok 1985, kedy bude tomu 1100 rokov od smrti
sv. Metoda.

Dlhší čas som na to nereagoval. Preto sa začalo s podpisovou ak-
ciou. Veľké množstvo podpisov a to za krátky čas ukázalo, že je to
prienie nielen jednotlivcov, ale spontánny prejav nášho veriaceho
ľudu.

Preto som ich uistil, že pozvanie Sv. Otcovi pošlem a zároveň som
ich požiadal, aby svoju podpisovú akciu zastavili.

Teraz som toto pozvanie Sv. Otcovi poslal s tým, že môže využiť
svoju očakávanú návštevu v Juhoslávii v r. 1985 na to, aby pri prí-
ležitosti nášho veľkého jubilea aspon na jeden deň nás navštívil na
Velehrade. Akonáhle obdržím odpoveď, budem Vás ihneď informovať.

Úrad predsedníctva vlády ČSSR
Nábr. kpt. Jaroša 4, Praha 025

Na vedomie: Pan Ing. Vladimír Janků,
vedúci sekretariátu pre veci cirkevné
pri predsedníctve vlády ČSSR

Sekretariát pre veci cirkevné
pri Ministerstve kultúry ČR
Valdštejnské nám. 4

- o -

Pánu kardinálovi Františkovi Tomáškovi, arcibiskupovi pražskému

V liste zo dňa 8. februára t.r. prejavila Vaša najdôstojnejšia
Eminencia starostlivosť ma informovať, že budúceho roku katolícka
Cirkev v Československu oslávi 1100. výročie smrti sv. Metoda, apoš-
tola Slovanov, pochovaného na Morave.

Súčasne mi Vaša Eminencia poslala vrele pozvanie na oslavy tohto
jubilea spolu s Cirkvou tohto ľudu s pripomienkou, že sa veriaci
Československa vrúčne modlia k Pánovi, aby Petrov nástupca mohol osob-
ne predsedáť slávnostiam, pripojiť sa tak k radosti biskupov, kléru
i veriacich a utvrdiť všetkých vo viere, prinesenej im veľkým apoš-
tolom Metodom.

Ďakujem veľmi srdečne Vašej najdôstojnejšej Eminencii, rovnako ako
tisícom veriacich, čo sa pripojili k vrúcnemu pozvaniu. Ako Pastier
všeobecnej Cirkvi hlboko pociťujem túžbu ho prijať o to viac, že ide
o spomienku na hlavného Apoštola, ktorý nám Slovanom priniesol neoce-
nitelný dar viery.

Ak to okolnosti dovoľia, veľmi rád prídem osobne predsedáť osla-
vám takej šťastnej udalosti.

S radosťou posielam Vašej Eminencii osobné apoštolské požehnanie,
ktoré rozširujem na všetkých najdôstojnejších biskupov a ordinárov,
na kňazov, na rehoľníkov a rehoľníčky, na bohoslovcov a všetkých ve-
riacich tohto mne tak drahého ľudu.

Z Vatikánu 1. mája 1984.

Ján Pavol PP II.

- o -

Krátky životopis sv. Františka od Waltera z Gisburnu.

Rehoľa Menších bratov vznikla v Assisi, kde sa narodil jej zakladateľ, blažený František. Kedysi počul Pánové slová pri rozosielaní apoštolov do sveta - a ihneď začal so všetkou silou uvádzať všetko v skutok: vzdal sa obuvy, obliekol jednoduchý habit a miesto opasku sa opásal povrazom. Pri Assisi, u Panny Márie Anjelskej, pri Porciunkule, založil rehoľu Menších bratov v roku 1206, v 9. roku pontifikátu Inocenta III., ktorý túto rehoľu potvrdil.

Pre bratov mal malý dom v Ricardine pri Bologni, ktorý im daroval pán Accursio Magno, autor novej Glossy k piatim zväzkom celého civilného práva. Mnohí vznešení i menej vznešení klerici a laici zriekli sa prepychu a svetskej slávy nasledovali šlapaje svätého Františka. Svätý Otec ich učil, ako uskutočňovať evanjelióvu dokonalosť, ako žiť v chudobe a kráčať cestou svätej jednoduchosti. Pre svojich bratov súčasných a budúcich napísal regulu, ktorú mu pápež Inocent III. potvrdil.

Keď sa priblížil koniec jeho života, bol skoro úplne zničený dlhou chorobou. Dal sa položiť na holú zem, zvolal bratov, vkladal každému z nich nad hlavu ruky a žehnal ich. Potom každému nadelil kusok chleba ako spomienku na Poslednú večeru Pánovu. A ako bolo vždy jeho zvykom, nabádal všetkých tvorov, aby chválili Boha.

V úplnej radosi bežal naproti svojmu Pánovi, ktorého pozval do svojej cely slovami: "Vítaj, moja sestra smrť!"

Potom prišla jeho posledná hodina a usnul v Pánovi.

Bolo 4. októbra 1226.

Citát je z diela Walterus Gisburnensis: Chronica de gestis regum Angliae. Autor Walter, kanoník pri svätom Augustínovi v Gisburnu, písal túto kroniku až do roku 1300. Správy o vzniku reholi a o smrti svätého Františka su prevzaté zrejme z 1. a 2. Celana. Vsunul tam zmienku o konvente v Bologni.

Aku učil bratov starať sa o telesné potreby a pritom nezabúdať na modlitbu.

Svätý Otec poznával a chápal, že telo je stvorené pre dušu a skutky tela majú slúžiť duchu. Hovorieval: "Boží sluha má uspokojiť brata telo v jedle, pití, spánku a v iných telesných potrebách natolko, aby nemuselo šomrať. Ak nevyhoviem svojim potrebám, nemôžem stáť vzpriamený pri modlitbe, ani sa radovať, ak mám smutné myšlienky, ani robiť dobré skutky.

Môže sa však stať, že Boží sluha vyhovie svojmu telu v rozumnej a správnej miere, ale brat telo chce zostať neďbalé a lenivé. Rado by čelaj spalo pri modlitbe, bdeniach a ostatných dobrých skutkoch. Tu ho musíme ovšem krotiť ako zlé a lenivé ťažné zviera, pretože chce iba jesť, ale na seba si nezarobí a nechce nosiť bramená.

Ak brat telo má nedostatok a chudobu v zdraví a v chorobe, nech brat prosí o to, čo potrebuje, u svojho spolubrata alebo predstaveneho. Nech prosí s pokorou a oddanosťou pre lásku Božiu. Ak nedosta- ne, nech trpezlivo znáša nedostatok z lásky k Bohu, ktorý ho tiež znášal a ktorý hľadal, kto by ho potešil, a tiež nenašiel.

A táto núdza a trpezlivosť mu bude pripočítaná od Hospodina za mučeníctvo. A pretože splnil svoju povinnosť, totiž že pokorne prosil, bude ospravedlnený Pánom pre nedostatok, i keď jeho telo z toho ťažko ochorie. /Zrkadlo dokonalosti, 97/.

V januári 1984 sme si pripomenuli 60. narodeniny otca biskupa Jána K O R C A, o ktorom na Slovensku tvrdia, že potrebujú otcov a vedúcich ako on. Katolícka spravodajská kancelária KNA v NSR uvádza jeho meno a osudy v správe, ktoré čerpali informácie o tomto biskupovi-robotníkovi, ktorý je darom Prozreteľnosti pre Slovensko, z novín. Uvedieme len dva výrazy z jedného článku :

Noviny ASZ vo svojom čísle z 3. a 4.2.1984 v rubrike "Viera na Východe" prinášajú podrobnosti o jeho živote, účinkovaní a osudoch, až po najnovšiu obranu slovenského veriaceho človeka proti útokom mládežníckych novín "Smena" z októbra 1983.

"Biskup Korec neslúži svätú omšu len rukami, ale celým životom"- povedal o ňom mladý slovenský robotník z Bratislavy. Nie je v tom náračka na niekdajšie väzenie ktorým prešiel, ale aj na stále šiknenovanie ŠtB už od roku 1974, keď sa musí i dostavovať v nepravidelných intervaloch na výsluchy.

Najnovšie sa stala pre tajnú políciu strašiakom tzv. tajná cirkev, o čom biskup Korec napísal :

"Výraz tajná cirkev je vymyslený a vymyslený zle! Cirkev má úrady a verejnú bohoslužbu, ale jej veriaci žijú aj súkromným náboženským životom. Ak sa nejaký kňaz za tridsať rokov nemôže dostať k oltáru a musí slúžiť svätú omšu súkromne v byte, či v domci v lese, to nie je jeho vina! Ak sa veriaci spolu modlia mimo kostola, ak prečítajú niečo zo sv. Písma, netvorí ešte nijakú tajnú cirkev..."

"V Západnej Európe, v Afrike či Ázii si také niečo nik ani nevšimne - také je to samozrejmé. Pripisovať teda veriacim - hoci sú mladí - nejaké politické ciele, znamená pripisovať im niečo, čím sa vôbec nezaoberali a znamená to zotročovať ich!"

Vyššie citované noviny prinášajú aj ďalšie správy KNA o zásahoch tajnej polície na Slovensku proti mladým ľuďom, ktorých upodozrieva, že by mohli patriť do niektorej rehole. Preto robila domové prehliadky viacerým veriacim, medzi iným napr. Ing. Urfanovi vo Zvolene a zhabali mu náboženskú literatúru.

Tak isto tajná polícia prekutala v decembri 1983 byt Márii Bartovej a obrala mladé, 13-ročné dievča, ktoré tam prišlo práve vtedy na návštevu, násilím o náboženskú knižku, ktorú nieslo pod vetrovkou. Hneď nato vyšetrovali aj spolužiačky tohoto dievčata.

V treťom prípade, ktorý prináša KNA, ide o prípad Márie Olexovej, ktorej vnikla tajná polícia do bytu pod zámienkou opravy plynového vedenia, hoci potom nenašla nijakej chyby.

Otec biskup Korec má pravdu! V spomínanom liste píše :

"Už dávno sme mohli nastúpiť cestu opravdivého dialogu, ktorý by osožil všetkým. Nad touto zemou sa dnes nahromačilo toľko hrozieb, že každý človek na svete by mal robiť niečo pre vzájomné dorozumenie. Mal by to považovať za vec svojho svedomia a svojej cti!"

Prečo musela Jana Mičianová z Novej Dubnice - o ktorej prinášajú správu iné agencie, dovoľávať sa svojich náboženských práv až u najvyššieho predstaviteľa štátu len preto, že ako učiteľka si dala zapísať svoje deti na vyučovanie náboženstva? Musela prejsť celou krížovou cestou výsluchov riaditeľa Hletku, jeho pomocníčky a vedúceho cirkevného úradu a odboru školstva s. Kičina v považskohystrickej oblasti. Mala pokoj, kým - ako mladé dievča - bola ateistkou a kým sa mohla dovoľávať ochrany rodičov, ktorí boli v strane. Ale keď uverila, stala sa druhoradou občiankou!

Rozvážnych ľudí neudivuje - píše ešte otec biskup Korec - že stále viac mladých prichádza k záveru, že bez duchovných základov sa nedá dlho žiť. Sú stále viac presvedčení, že všetky továrne, autá, ľadničky sveta majú pre nás zmysel len v atmosfére ľudskosti a svedomia, ktoré im pomáha utvárať práve Evanjelium, viera v Boha a zodpovednosť pred Ním na veky.

Sú presvedčení, že len vo viere v Boha sa im dá šťastne žiť a svedomite pracovať. Mnohí - najmä mladí ľudia - ktorí nanovo našli Boha a žijú z evanjelia jeho Cirkvi, nevedia si predstaviť svoj život bez tejto viery.

Západné spravodajské služby neprinášajú tieto správy o Slovensku z nenávisťi proti nemu, ale skôr preto, aby poukázali na vyrovnanosť veriacej časti slovenského obyvateľstva, ako to urobili s pozitívnym hodnotením novoročného posolstva slovenských biskupov a ordinárov, o ktorom referujú ešte po mesačnom odstupe. Človek žije aj pravdou a spravodlivosťou - končí svoj list "Smene" biskup Korec. Žije aj každým slovom, ktoré vychádza z úst Boha. Okrem iného i slovom evanjelia, ktoré tu na Slovensku stále viac žijeme!

VR, február 1984-sl.

- o -

Viedeň- Bratislava: Rakúska tlačová katolícka služba Kathpress z 1.2. a nemecká katolícka tlačová služba KNA z 2.2.1984 publikovali správu o ďalších prípadoch odňatia štátneho súhlasu kňazom na Slovensku: ide o jezuitského pátra HOMOLKU a Juraja RYBANSKÉHO.

Páter Homolka pôsobil v bratislavskom kostolíku sv. Cyrila a Metoda. Bol veľmi obľúbený predovšetkým u mládeže. Homolkove kázne si veriaci cenili pre ich vysokú teologickú úroveň. Podľa Kathpressu sa bratislavská mládež obrátila na jej viedenskú redakciu s prosbou, aby informovala celý svet o tomto svojvoľnom zásahu úradov proti kňazovi, ktorý sa previnil jedine tým, že bol vynikajúcim dušpastierom.

35-ročný Juraj Rybanský, bývalý správca farnosti Modrý Kameň, stratil štátny súhlas v lete 1983, vraj pre trestný čin proti hospodárskej sústave, lebo r. 1979 kúpil havarované osobné vozidlo, ktoré dal opraviť a so ziskom predal. Súdne pojednávanie sa konalo 28.4.1983 a Rybanského odsúdili na 6 mesiacov straty slobody podmienene. Štátny prokurátor sa proti rozsudku odvolal a žiadal vyšší trest, lebo vraj v tomto prípade ide o vysoký stupeň spoločenskej nebezpečnosti. Rybanský vraj v mieste bydliska nepožíva dobrú povesť- začal vykonávať nábor na vyučovanie náboženstva bez povolenia CNV a nezapojil sa ani do mierového hnutia PIT.

Obyvatelia Modrého Kameňa sa obrátili na prezidenta Husáka listom, v ktorom žiadali dôkladné prešetrenie prípadu ich farára, lebo vraj majú podozrenie, že stratil súhlas iba preto, že zavádzal niektorým osobám. Rybanského si farníci vážili pre jeho pracovitosť, srdečnosť a svedomitosť. Obľúbený bol predovšetkým u detí a mládeže.

List modrokamenských veriacich prezidentská kancelária postúpila sekretariátu pre veci cirkevné. Jeho riaditeľ - Karol Homola - v odpovedi upozornil veriacich, že nemajú právo zasahovať do rozhodnutí štátnej správy a že v opačnom prípade sa budú musieť proti nim uskutočniť sankčné opatrenia!

SE, 8.2.1984.

- Tirolský kapucín P. Tomáš Mária Guttenberg zomrel vo veku 80 rokov, 5.1.1984, na následky vyčerpania z práce a zmeny podnebia v Aktjubinsku, v Kazachstanskej sovietskej republike.

V roku 1927 bol poslaný ako novokňaz do Lotyšska, aby sa podieľal na zakladaní novej kapucínskej provincie v Rige. Za Stalinovho režimu bol odsúdený na 15 rokov ťažkých prác. Zo zdravotných dôvodov bol neskôr prepustený a dostal sa na dedinskú faru pri Rige. 76-ročný odchádza medzi svojich krajanov do Aktjubinska, kde v r. 1981 dostáva povolenie ku stavbe katolíckeho kostola, posväteného ku cti P. Márie Aktjubinskej.

VR, 19.3.1984-č.

Interview s mons. Jaroslavom Polcom z Lateránskej univerzity
o svätom Metodovi.

- Monsignore, vstúpili sme do jubilejného metodejského roku viery. Postava sv. Metoda je menej známa, ako keby bola v tieni jeho brata, sv. Cyrila. Ako by ste charakterizoval sv. Metoda?

Sme zvyknutí vídať na obrazoch sv. Metoda s jeho bratom Cyrilom. Jedno meno vyvoláva druhé. A predsa obaja bratia boli takí rozdielni. Metod bol o desať rokov starší ako Konštantín-Cyryl. Cyril bol kľúčny a hlboký teozof. Metod už od mladosti upútal pozornosť vznešenosťou vystupovania. Bol prakticky zameraným právnikom, ale predovšetkým to bol rodený vládca. Prv ako vstúpil do kláštora, roky spravoval v mene byzantského cisára slovanské kniežatstvo. Podľa životopisca mal u protivníkov silné slovo, lúbezné pre tých, ktorí prijali jeho napomenutia. Bol rázny, ale pritom milosrdný a láskevy, bol vášnivý, ale bol tiež trpezlivý. A predovšetkým to bol svätec. Slovania skutočne nemohli dostať dôstojnejšiu postavu za svojho prvého arcibiskupa!

- V čom je význam sv. Metoda pri evanjelizácii našich krajín?

Dobre poznáme heslo "pravda víťazí". Hovoriť pravdu - to bol Metodov program. Keď ho uväznili nemeckí biskupi, povedal im: "Hovorím pravdu pred cisárom a nehanbím sa. Vy si robte so mnou, čo chcete, lebo nie som lepší od tých, ktorí pretože hovoria o tom čo je spravodlivé, prišli v mnohých mukách i o tento život". A keď bavorskí kňazi na Veľkej Morave lichotili bohatstvu veľmožov a prechádzali mlčaním ich nečnosti, Metod ich varoval: "Príde čas, keď tieto pochlebovači vám nebudú môcť pomôcť. Ale až si spomenie na moje slová, potom sa už nedá nič robiť". Takto vlastne predpovedal skazu Veľkej Moravy.

- Ako svätý Metod osvuje nás, ľudí 20. storočia?

Stáročia ubiehajú, ale životné problémy sa nemenia. Na to poukazujú i slová Metoda k ľuďom na Veľkej Morave. Povedal im: "Každý pokrstený je povinný zachovávať seba samého čistým, ako svätý chrám Boží. A byť spokojný so svojou ženou. Nemyslieť na nič ďalšie. Ani sa neoddávať ako dobytok - nerozumným žiadostivostiam. Je teda povinný každý kresťan mať v úcte tú, ktorá si ho vyvolila a posudzovať ju podľa svätého Božieho zákona pri každej vyskytnutej sa hádke".

Panovníkov nabádal: "Každý vládca je povinný... využívať tých, ktorí sú pod jeho mocou svätému Božiemu zákonu Kristovmu, apoštolov a blažených Otcov a všetkým deň po deň prikazovať, aby nikomu zo slabších nekrivdili, aby nevykonávali žiadny pohanský zvyk."

- Nezdá sa Vám, monsignore, že nám svätí Cyril a Metod nejako miznú v záplave toľkých tzv. "otcov národa"?

Už sv. Pavol napísal kresťanom v Korinte: "Aj keby ste mali tisíc vychovávateľov v Kristovi, Otcov nemáte mnoho, lebo v Ježišovi Kristovi som vás je priviedol k životu skrze evanjelium". Preto právom i pre nás je časový nápis, ktorý býva pod obrazmi sv. Cyrila a Metoda: "Toto sú vaši otcovia!".

- Toto jubileum sv. Metoda je vlastne posledné cyrilometodské výročie tohto tisícročia. Čo si vyprosujeme od neho?

Snáď ani dnes nie je vhodnejšia iná modlitba, ako ktorú učili svätí bratia ľud Veľkej Moravy:

"Na kráľovstvo naše, Pane, zhliadni svojim milosrdenstvom, a nedaj nás do rúk cudzím a nedaj nás zničiť pohanským národom!"

V relácii "Náboženstvo a dnešok" otec Anton Hlinka uvádza
Príprava na 1100 výročie smrti svätého Metoda.

6. aprílom 1984 vstupujeme do 1100. výročia smrti sv. Metoda alebo do ročnej prípravy naň. Toto zvedalo neznámemu autorovi dôvod k článku "Smrť sv. Metoda pred 1100 rokmi na prahu slovenských dejín katolíckej cirkvi", publikovanému v samizdatovom časopise slovenských katolíkov "Náboženstvo a súčasnosť". Odcitujeme z neho podstatnú časť aj preto, aby sme takto vyjadrili náš obdiv pre vedecko-náboženskú činnosť autorov a redaktorov časopisu.

Začneme citátom zo 17. kapitoly "Žitia Metodovho" :

"Učeníci sa ho - Metoda - spýtali, hovoriac: koho určuješ, otče a učiteľu ctihodný, spomedzi svojich učeníkov, aby bol nástupcom v tvojom učiteľskom úrade? Ukázal im vtedy na jedného zo svojich oddaných učeníkov menom Gorazda, hovoriac: Tento je vašej zeme slobodný muž, vyučený dobre v latinských knihách a pravoverný. To buď vôľa Božia a vaša láska ako aj moja. Keď svitalo na tretí deň, riekol naposledy: do Tvojich rúk, Pane, odovzdávam dušu svoju. A pochovali ho v prestolnom chráme."

Doteraz s určitosťou nevieme kde sa nachádza ten "prestolný chrám". Nevieme to, hoci stručné "Žitie" solúnskych bratov uvádza aj niektoré podrobnosti:

Leži vo veľkom chráme moravskom, na ľavej strane, v stene za oltárom presvätej Bohorodice.

Jasno nepriniesli ani ináč úspešné vykopávky v Mikulčiciach v roku 1961. V tunajšej vykopanej katedrále v údajnom hrabe sv. Metoda sa našli nijaké ostatky. Problém Metodovho hrobu ostal naďalej nevyriešený.

Doteraz sa teda s určitosťou nevie, kde bol pochovaný sv. Metod. Patrí to už akosi k osudom Veľkej Moravy. Veď predsa sa doteraz nepodarilo ani len zistiť, kde bolo jej hlavné mesto a či hlavný hrad, kde bolo sídlo Rastislava a čo všetko k Veľkej Morave patrilo.

Je však vyriešený a dostatočne jasný Metodov duchovný odkaz, stelesnený v osobe sv. Gorazda, v jeho menovaní a dušpastierskom pôsobení. Metod neurčil za svojho nástupcu niektorého zo svojich krajanov, ale predstaviteľa domáceho duchovenstva, pochádzajúceho z popredného slovienského rodu. Prof. Ján Stanislav zistil, že medzi Nitrou a Galantou sa vyskytujú miestne mená "Gorazda" a "Garažd". "Garažda" je maďarskou formou už staroslovenského "Gorazd". Meno Garažd pochádza tak isto zo staroslovenského Gorazd, čo môžeme preložiť ako Gorazdovo; obec, z ktorej pravdepodobne pochádzal Gorazd, sa dnes nazýva Gorazdovo. Táto obec i s jej okolím bola na konci 1. tisícročia majetkom rodiny, z ktorej pochádzal náš Gorazd.

Napriek tomu, že Metodovo menovanie bralo do úvahy všetky výnimočné kvality menovanej osobnosti, vrátane jeho vzdelanosti - asi navštevoval niektorú školu v Bavorsku - nebolo bez protivenstiev. Sv. Metod ako arcibiskup a pápežský legát mal právo vyvolať si nástupcu, lebo menovanie biskupov v tom čase nebolo tak rezervované Svätej Stolicy, ako dnes. No menovanie muselo byť potvrdené pápežom. Gorazd nemohol byť ani vysvätený za biskupa, lebo jediným biskupom po Metodovej smrti na Veľkej Morave bol Viching, ktorý sa protivil menovaniu Gorazda, lebo sám sa chcel stať veľkomoravským arcibiskupom. Za Metodovho života Viching nemohol dosiahnuť čo chcel, lebo vtedajší pápeži, najmä Ján VIII. vždy osobne si dal preveriť Vichingove obžaloby proti sv. Metodovi. No týmto obžalobám bol už naklonený pápež Štefan V., ktorý spravoval Cirkev od septembra 885 do roku 891. Tento pápež však nevyhlásil Gorazdovo učenie za protiprávne a protizákonné, no zakázal mu vykonávať svoj

úrad, kým nevyjasní prostredníctvom svojich legátov vec. V roku 885, po Vichingovom návrate z Ríma, boli cyrilometodskí učenici, ktorí pochádzali z Macedónie, vyhnaní z Veľkej Moravy. Ostatní učenici, pochádzajúci z Veľkej Moravy, väčšinou ostali vo vlasti. Sčasti boli uväznení a sčasti sa skrývali na majetkoch uvedomelých veľkomoravských veľmožov.

Po Vichingovom odstránení v roku 893 chopili sa títo utiahnutí Metodovi učenici na čele s Gorazdom iniciatívy. Na žiadosť Mojmíra II. pápež Ján IX. rozhodol znova zriadiť samostatnú hierarchiu na Veľkej Morave. Preto tam roku 898 vyslal svojich legátov, na čele s arcibiskupom Jánom, ktorí vysvätili pre Veľkú Moravu jedného arcibiskupa a troch biskupov. Týmto arcibiskupom bol s veľkou pravdepodobnosťou sv. Gorazd. Na Veľkej Morave, ktorá bola biskupstvom už od roku 880, boli roku 889 alebo 890 vysvätení a ustanovení štyria biskupi. Sídlami ich biskupstiev boli Nitra - jediná s istotou - Velehrad pri Starom Meste, Hradište pri Mikulčiciach a Krakov. Jedno z týchto miest bolo sídlom arcibiskupa Gorazda.

Po páde Veľkomoravskej ríše v roku 907, veľká časť duchovenstva ušla pred pohanskými Maďarmi a hľadala útočisko v Poľsku a v Čechách. Gorazd podľa nedávnych výskumoch poľskej profesorky Karolíny Lankoronskej sa utiahol do južného Poviašia, ktoré si aj po zániku Veľkej Moravy zachovalo určitú autonómiu a kde mohla dlhšie pretrvávajúť veľkomoravská kultúra.

Gorazdovu prítomnosť v Poľsku potvrdzuje zápis v liturgickom rukopisnom kalendári zo 14. storočia, pochádzajúceho z Vislice, najstaršieho cirkevného strediska v Poľsku. V tomto kalendári na deň 17. júla je zaznamenaný sviatok sv. Gorazda. V ten istý deň sa uctieva tento svätec spolu s inými cyrilometodskými učeníkmi v Bulharsku. Iba neskoršie bol na tento deň určený sviatok sv. Andreja a sv. Benedikta Stoislava.

Poľskí historici ďalej bezpečne dokázali, že už v 10. storočí bol Krakov arcibiskupstvom, t.j. metropolou so staroslovienským bohoslužobným jazykom. Kto tu bol prvým arcibiskupom? Dejiny zatiaľ neprehovorili. Je však isté, že to bol biskup, menovaný roku 899 alebo niektorý jeho učeník, alebo sv. Gorazd.

Za Gorazda ako prvého krakovského arcibiskupa hovorí najmä to, že už bol arcibiskupom, ďalej jeho všeobecná úcta, ktorú mal už za života pre svoj chýr svätosti, priame tlmočenie Metodovho odkazu a zriedkavá vzdelanosť a rozhladenosť. Možno teda povedať, že Gorazd bol prvý, ktorý spojil Nitru s Krakovom. Zvyšky tohto vzťahu trvali až do 16. storočia. Tieto živé styky medzi zaniknutou Veľkou Moravou a Poľskom boli o to silnejšie, že Gorazd nebol jediným biskupom, ktorý sem prišiel z vlasti. Katalóg krakovských biskupov uvádza Prohória a Prokulfa, ale aj Lamperta Sabu.

Na záver azda toto: Ak je pravda - a to je veľmi pravdepodobné - že jestvovali také úzke vzťahy medzi Nitrou a Krakovom, medzi Slovenskom a Poľskom a ak by sa malo dokázať, že Slováci sv. Gorazd bol prvým krakovským arcibiskupom, nečudo, že sa po 1100 rokoch Slováci spolu Čechmi napriek všetkým ťažkostiam a rizikám snažia o to, aby svätý Otec Ján Pavol II., niekdajší krakovský arcibiskup, navštívil mesto, ktoré bolo pred 1100 rokmi tak úzko späté s jeho Krakovom a navštívil krajinu, s ktorou má Poľsko - južné Poľsko - spoločnú históriu pokresťančenia a začiatku kultúrnych dejín!

Radostná správa pre Slovákov z Ríma :

Kostol na mariánskej hore pri Levoči, zasvätený tajomstvu Navštívenia Panny Márie, bol povýšený na hodnosť "Bazilika minor- menšej baziliky" dekrétom z 26. januára 1984 Posvätnou kongregáciou pre sviatosti a Boží kult, uverejnený v časopise "Noticie" uvedenej kongregácie vo februári 1984.

Tento kostol -- teraz bazilika -- je významným pútnickým miestom pre celé východné Slovensko. V posledných rokoch tam putovali zvlášť mladí v prvú nedeľu mesiaca júla.

Ťažko určiť, kedy bol postavený prvý kostol alebo kaplnka na mariánskej hore pri Levoči. Lányi vo svojej "Kronike" píše, že po vzniku novej Levoče, postavenej po tatárskom vpáde, počas ktorého bola vyplienená stará Levoča, nemeckí kolonizátori spolu so Slovákami postavili v roku 1247 na Olivovej hore kaplnku. Svedčia o tom aj zápisy kanonických vizitácií. Olivová hora je podľa mnohých historikov Levoče dnešná Mariánska hora. Kaplnka bola viac ráz prestavaná: v roku 1322, ďalej v roku 1470. V máji roku 1766, pod vedením farára Martina Ingelberta, sa začalo so stavbou väčšieho kostola. Cisár Jozef II. dal však nový kostol zatvoriť. Po jeho smrti bol kostol ihneď otvorený pre zástupy pútnikov, ktorí prichádzali z celého východného Slovenska, ba i z Poľska.

Do kostola bola prenesená aj milostivá socha Panny Márie, ktorá pochádza z 2. polovice 14. storočia. Socha sa totiž vždy nachádzala na oltári na mariánskej hore, iba počas uzatvorenia kostola bola uctievaná vo farskom kostole. Roku 1906 šľachetní Levočania a mnohí ctitelia Panny Márie z celého Slovenska sa rozhodli postaviť nový priestraný kostol na mariánskej hore. Iniciátorom a organizátorom zbierky a stavby kostola bol levočský farár Kompaník. Kostol sa stal potrebný, lebo predchádzajúci kostol nestačil už pojať hufy pútnikov, čo sem prichádzali.

Stavba nového kostola pokračovala dosť rýchlo, práce však asi neboli robené dosť dôkladne a z dobrého materiálu, lebo v noci, 16. októbra 1908, sa zrútila takmer dostavaná veža a strhla so sebou aj susediace múry. Mariánski ctitelia sa však nedali znechutiť a začali konať nové zbierky. Potom stavbu zverili spoľahlivej firme a tá vystavila novú vežu a dostavila celý kostolný komplex.

Dňa 2. júla 1922, za veľkého množstva mariánskych ctiteľov a veriacich z celého Slovenska, nedávno predtým vysvätený spišský biskup Ján Vojtaššák, posvätil nový chrám. Od toho dňa sa stal nový kostol dôstojným stánkom milostivej sochy Panny Márie a strediskom mariánskej ucty celého kraja.

Kostol je novogotická stavba. Pozdĺžna loď je dlhá 24 metrov, krížna 16 metrov. Výška kostola je 36 metrov. Mohutná veža je vysoká 50 metrov. Okrem tejto hlavnej veže je na streche kostola ešte ďalších 5 menších vežičiek.

Na hlavnom oltári novogotického štýlu je umiestnená milostivá socha Panny Márie. Popri nej sú umiestnené sochy sv. Anny a sv. Joachima. Socha Panny Márie pochádza z 2. polovice 14. storočia. Je to krásne gotické dielo. Sochu charakterizuje štýl, jemná línia a zduchovený výraz. Je jednou z mála prípadov vrcholnej gotiky na Slovensku. Socha je vysoká 148 centimetrov. Na sviatok Navštívenia dňa 2. júla 1900 bola socha slávnostne korunovaná.

Veľmi sa tešíme, že vatikánska kongregácia pre sviatosti a boží kult povýšením kostola na baziliku uznala význam tohto pútnického miesta v našej krajine. Nech nás to všetkých povzbudí! VR, 30.4.84-sl.

N o v i n á r s k a   č e s ť .

Pri polemika sa môže stať, že sa vyslovia hrubé, až urážlivé slová. Keď si to ale čestný človek uvedomí, ihneď alebo po čase sa ospravedlní. Ak hanobí nejaký časopis nejakú osobnosť verejného života na základe falošným informácií alebo zaujatia, ktorému dáva pridieť biele ako čierne a naopak, pokladá za svoju morálnu povinnosť uviesť i protesty a hlasy, ktoré privádzajú na správnu mieru skreslenej alebo urážlivé tvrdenia.

Na takúto mravnú výšku asi neaspiruje pražský komunistický týždenník "T r i b ú n a", lebo doteraz neuverejnil protestný list kardinála Tomáška z 9. apríla 1984, ktorým sa zastáva Jána Pavla II., ktorý bol terčom hrubého útoku uvedeného týždenníka.

Štýl článku Richarda N a j m a n a udivil svojou hrubosťou a prekrucovaním s kutočnosť väčšinu novinárov slobodného sveta, ktorí o ňom písali, akonáhle tlačové agentúry rozšírili o ňom správu, s citátmi.

Tým nepriaznivejší ohlas vyvolal v susednom Poľsku, kde sa dostal i na program jednania Poľskej biskupskej konferencie, ako vyplýva z komuniké ich zasadania v dňoch 2. a 3. mája 1984 v Čenstochovej. Okrem iného píše:

"Svätý Otec hlása nielen náboženské hodnoty a radostnú zvesť, ale je zároveň i poslom a obhájom úcty k ľudskej dôstojnosti, ohrozovanej politickými a hospodárskymi systémami, je hlásateľom a zástancom ľudských práv a uskutočňovania sociálnej spravodlivosti a mieru medzi národmi. O to poľutovaniahodnejšie sú absurdné útoky na osobu Jána Pavla II. a na jeho pastoračnú činnosť, aké sa dopustil nedávno jeden časopis v susednej krajine." /Ide jednoznačne o pražskú Tribúnu/.

Poľskí biskupi vo svojom komuniké dokladajú: "Na tieto urážky Svätého Otca odpoveďia Poliaci modlitbami a ešte väčšou vernosťou a láskou k nemu!"

Podobne hodnotí tento útok "Tribúny" i kardinál Tomášek, keď vo svojom liste píše:

"Urážky hlavy Cirkvi vo Vašom článku sa dotýkajú nás všetkých - miliónov veriacich občanov, ktorí poctivo pracujú na výstavbe nášho štátu."

A ďalej: "Autor Vášho článku, Vašej redakcie a všetci ktorí Váš článok inšpirovali a schválili sa mýlia, ak si myslia, že týmto spôsobom účinne napomáhajú zlepšovanie medziludských vzťahov a uvoľňovaniu nápati. Autor Vášho článku sa okrem toho dopúšťa porušovaniu mnohých medzinárodných paktov o občianskych slobodách a rešpektovania práv druhých osôb, ktoré Československo podpísalo a ratifikovalo, vrátane Ústavy ČSSR a niekoľkých ustanovené čs. občianskeho a trestného zákonníka. Vaša redakcie si je síce vedomá praktickej právnej beztrestnosti svojho počínania, avšak m r a v n á z o d p o v e d n o s ť z o s t á v a v ž d y v p l a t n o s t i a p r e t o p l a t í i p r e V á s !"

VR, 13.5.1984-č.

- o -

Svätý Otec je znova v Ríme !

V sobotňajších ranných hodinách 12.5.1984 ukončil svoju 21. apoštolskú cestu mimo Talianska. Novinári zhrnuli výsledky tejto cesty aj štatisticky. Z ich hodnotenia nakoniec vyšiel záver, nad ktorým sa aj ne jeden z nich zamyslel : P á p e ž s i z í s k a l s r d c i a n á r o d o v ! To nebolo len úctivé gesto. Boli tu zhrnuté pocity obyvateľov tých krajín, ktorými Ján Pavol II. prešiel za posledných 10 dní. Istý žurnalista Thajského denníka upozorňoval svojich budhistických rodiakov, že tento hosť z Ríma buduje mier a prináša lásku všetkým národom a jeho návšteva malých národov pomáha odstraňovať rasové predsudky...

VR, 13.5.1984-sl.

Nová, Svätou Stolicou potvrdená františkánska rehoľa,
v Taliansku známa pod názvom

Fratri Minori Renovati - Menší bratia obnovitelia.

Začnem udalostou, ktorej som bol sám nedávno svedkom: cestoval som v autobuse plnom ľudí po jednej z najfrekventovanejších ulíc Ríma. Premávka je tu tak hustá, že prakticky celý deň sa v nej autá pohybujú skoro akoby slimačím tempom. Pripomeniem ešte, že bol vtedy daždivý, chladný deň. Zrazu ktosi z cestujúcich nahlas vykrikol: Pozrite, bratia rinovati! Všetci cestujúci - samozrejme i ja - sme upreli zrak jedným smerom na ulicu, kadiaľ prechádzali títo bratia rinovati. Opíšem vám teda, čo som videl.

Po mokrom asfaltovom chodníku kráčali prirodzeným tempom dvaja mladí muži. Podľa výzoru mohli mať okolo 30 rokov. Pohľad na nich však zastavoval v ľuďoch dych. Boli totiž odetí vo veľmi jednoduchý habit sivohnedej farby, s kapucňou na hlave a boli úplne bosí, bez sandálov. Priznám sa, že v tom teplom autobuse mi vtedy prebehli zimomriavky po tele.

Kto sú však títo bratia, kedy vznikli a aké je ich poslanie ?

V známom talianskom františkánskom časopise L'Italia Francescana z marca 1973 sa píše: "24. decembra 1972 arcibiskup z Monreálu na Sicílii prijal vo svojej kaplnke skupinu kapucínov, ktorí kvôli dôslednému realizovaniu ideálov františkánskeho života opustili rehoľu a rozhodli sa žiť jednoduchšie, bez komentára, regulu a testament sv. Františka".

V tento deň zložili do rúk arcibiskupa Corrada Minga sľuby poslušnosti, chudoby, čistoty a zvláštny sľub Minorita, ktorým sa zaväzujú žiť ako Menší bratia. Týmito sľubmi sa zároveň dali plne do služieb monreálskej arcidiecézy.

Neďaleko Palerma im darovala mestská správa malé územie, kde umiestnila dva staré vyradené železničné vagóny, v ktorých si bratia utvorili jednoduchú kaplnku, kuchyňu a celý pre bývanie. Už o krátky čas sa k nim pridalo niekoľko bratov z iných františkánskych rodín a začali prichádzať mladí ľudia zo sveta. Dnes ich je vyše 50, majú 6 novico a 12 študentov teológie. Sú medzi nimi bratia, pochádzajúci z Ameriky, z Belgicka, Francúzska, Švédska, Kolumbie a Talianska. Ich život a výzor pripomína život prvých františkánov. Bývajú veľmi chudobne, stravujú sa výlučne z toho, čo im prinesú ľudia, neprijímajú v žiadnom prípade peniaze a nosia tonzúru. Keď niektorý z nich musí cestovať, používa autostop alebo nejaký dobrodinec mu preplatí cestu.

V jednom nedávno uskutočnenom rozhovore s niekoľkými bratmi tohto spoločenstva, na otázku, či im niekedy nechýba jedlo alebo iné potrebné veci, jeden z bratov odpovedal: Doteraz nám nikdy nič nechýbalo, ba môžem povedať, že ľudia nám väčšinou prinesú viac ako potrebujeme. Iný dodal: Náš dom je chudobný, skutočne chudobný, taký, ktorý sa sotva dokáže nasýtiť a nemôže si dovoliť zábavy, turistické cesty, cigarety, televízor a pod. Chudoba sama osebe by však bola veľmi trpká a ťažká, keby nebola dobrovolne zameraná na Krista, kvôli Kristovi. Preto aj u týchto bratov modlitba a duchovný život má prvoradé miesto.

Vo svojich konštitúciách píšu, že bratia majú dve hodiny posvätiť rozjímaniu, majú sa spoločne modliť breviár a liturgiu čítania spojenú s adoráciou v čase medzi 1. a 2. hodinou v noci. Takto sa ich apoštolát a svedectvo života stáva skutočne vieryhodným a čoraz viac knazov a biskupov ich pozýva konať misie do svojich diecéz.

Na tému tejto novej františkánskej rodiny sa v Taliansku i v zahraničí veľa popísalo. A hoci to nie je jediná reformná spoločnosť tohto druhu, zo všetkých je najstabilnejšia, najoblúbenejšia a najpočetnejšia. Mnohé reholné spoločnosti sa však na ňu dívajú kriticky, hovoriac, že regulu sv. Františka mohli predsa tak isto dôsledne zachovávať v tých spoločnostiach, z ktorých vystúpili. Nechajme však tieto kritiky a názory, pretože ako všetko na svete, sú veľmi relatívne a čas najlepšie ukáže, čo bolo správne.

Namiesto toho vám radšej opišem scénu, ktorá sa odohrala vtedy v autobuse, keď prešli okolo nás dvaja zo spomenutých bratov: Najskôr zavládlo hlboké ticho. Po chvíli ktosi nahlas poznamenal: To bol skutočný apoštolát!
VR, 4.1984-sl.

- o -

Milí priatelia,
nedá nám nepodeliť sa s Vami o nezabudnuteľné dojmy minulej nedele, kedy Svätý Otec Ján Pavol II. slávnostne zveril a zasvätil celé ľudstvo našej Matke, Panne Márii. Z modlitby aktu zasvätenia, ktorú pred sochou Panny Márie, donesenej priamo z Fatimy, pohnutým hlasom prečítal Svätý Otec, vyberáme niekoľko myšlienok:

Ó Nepokšvrnené Srdce, pomáhaj nám zvíťaziť nad hrozbou zla, ktoré sa ľahko zakoreňuje v srdciach dnešných ľudí a ktoré vo svojich nezmer-
ných účinkoch ťaží súčasne i život a zdá sa, že uzatvára cesty do budúcnosti. Pomáhaj nám silou Ducha Svätého zvíťaziť nad každým hriechom, nad hriechom ľudským a hriechom sveta a nad hriechom v každej jeho podobe.

Naozaj, Svätý Otec nezasvätil zem, more, rieky, púšte, ale nás, ľudí - teba i mňa. Odteraz sme pod zvláštnou ochranou Panny Márie. Ona, ktorá svojim trojnásobným "fiat - staň sa!" anjelovi v Nazarete, pod krížom na Kalvárii a vo večeradle na Turíce sa stala Matkou Syna Božieho, Matkou Spasiteľa a Matkou Cirkvi, určite nám, svojim deťom vyprosí všetky milosti a dary, potrebné pre život, v spojení so svojím Synom. Modlime sa, priatelia, tú modlitbu Panny Márie, ktorú si Ona sama žiada: s v ä t ý r u ž e n e c ! Modlime sa za dar vŕe-
ry a pravého poznania pre našich bratov ateistov a nepriateľov Cirkvi, aby aj oni raz spoznali nekonečnú milosrdnú lásku Božiu. Pomôžme my, mladí i starí, svojimi modlitbami urýchliť dejiny, ktorých sme aj my tvorcami, aby Nepoškvrnené Srdce Panny Márie čím skôr zvíťazilo!
VR, 4.84-sl.

- o -

Ljubljana: Slovinský exegeta a docent katolíckej teologickej fakulty v Ljubljane, Dr. Jozef Krasovec, bol teraz odsúdený na 30 dní väzenia. Bol obžalovaný, že v roku 1980, pri kurze teológov, vyslovil falošné tvrdenie o juhoslávskych pomeroch. Dr. Krasovec, ktorý študoval v Ríme a v Jeruzaleme, vtedy povedal vo svojej prednáške, že bojovní ateisti pochopili význam kolektívu a preto sa snažia jedinca izolovať a tak z neho urobiť povlnú bábiku systému. Táto prednáška bola - spolu s inými - vydaná v knihe "Kresťania pre budúcnosť" v r. 1981. Kniha nebola zakázaná, ale boli jej zobraňované rôzne daňové výhody, takže sa musela predávať za veľmi vysokú cenu.

Dr. Krasovec pri svojej obhajobe povedal, že hovoril o ateizme všeobecne, ale že je podľa juhoslovanskej ústavy povinnosťou štátu ochraňovať veriacich pred intoleranciou a rôznymi ateistickými útokmi.
Strasbourg: Európsky parlament vydal 14.marca 1984 vyhlásenie o slobode výchovy. Táto sloboda v sebe obsahuje právo rodičov na rozhodnutie o výchove svojich detí a tiež právo detí na výchovu a výuku, bez diskriminácie z dôvodov pohlavia, rasy alebo nábož. presvedčenia. Štát je povinný umožniť zriaďovanie verejných i súkromných škôl! SE,4.84.

Mons. Štefan Vrablec, Rím :
Príhovor k reholným sestrám.

Drahé reholné sestry!

Duchovnosť, ktorá nespočíva na dobrom teologickom základe, je ako rastlina, čo nezapustila korene do živnej pôdy. Slávenie veľkonočného tajomstva je dobrou príležitosťou skypriť pôdu nášho srdca, prehĺbiť poznanie ústrednej pravdy viery a mocnejšie do nej vkoreniť našu duchovnosť, aby bola čoraz solídnejšia.

Utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie Krista Pána nie sú len udalosti, ktoré sa raz stali a na ktoré len teraz s vďačnou láskou sponínáme. Tieto udalosti, ktoré nazývame Kristovým veľkonočným tajomstvom, hlboko zasiahli do ľudských dejín, dali im znysel a až do skončenia vekov budú ich hybnou silou. Kristus trpel, zomrel a vstal z mŕtvych, aby obnovil ľudstvo, aby z ľudskej rodiny, rozbitej hriechom, urobil novú rodinu, ktorá sa postupne realizuje v Cirkvi.

Pánu Ježišovi bolo ľúto zástupov, pretože boli ako ovce bez pastiera. Stal sa dobrým pastierom, ktorý položil svoj život za svoje ovce a dáva im život teraz - a bude im ho dávať do skončenia vekov. Toto sa uskutočňuje v Cirkvi, ktorá je dielom Kristovho veľkonočného tajomstva. Preto sa o veľkonočnom období v Západnej i Východnej cirkvi pri svätej omši čítajú skutky apoštolov....

Aj život každého jednotlivého člena Cirkvi má začiatky vo veľkonočnom tajomstve. Vo sviatosti krstu goniera s Kristom hriechu a povstáva s Kristom k novému životu. Čím je kresťan vernejší krstnému zasväteniu, tým lepšie oslavuje svojím životom zmŕtvychvstalého Krista.

Vaše reholné zasvätenie, drahé sestry, je zakorenené v krste a je jeho radikálnejším zvýraznením. Z toho vychodí, že čím lepšie žijete svoje reholné zasvätenie, tým viac bude vaša existencia presiaknutá veľkonočným tajomstvom a budete pripravenejšie na väčšiu slávu so zmŕtvychvstalým Kristom.

Ak chceme prehĺbiť vzťah medzi veľkonočným tajomstvom a reholným zasvätením, musíme vyzdvihnúť a osobitne podčiarknúť teologický význam a hodnotu spoločného komunitného života každej reholnej rodiny. Povedali sme, že Cirkev je dielom či ovocím Kristovho veľkonočného tajomstva. Váš svätý, intenzívny, spoločný život má byť výberovým ovocím tohto tajomstva!

Dobre viete, že spoločný život v reholi - to nie je obyčajné spolužitie viacerých osôb, ako napríklad v kasárni alebo slobodárni. Keby tomu tak bolo, to by znamenalo hlboký upadok a nepochopenie reholného života.

Koncilový dekrét o primeranej obnove reholného života v č. 15 hovorí, že spoločný život v reholiach je nadprirodzeného rázu. Udržiava sa Božím slovom, posvätnou liturgiou a najmä Eucharistiou, ako aj zotrúvaním v modlitbe v spoločenstve toho istého Ducha. Koncil chce, aby sa o reholníkoch mohlo povedať to, čo skutky apoštolov hovoria o prvotnej Cirkvi, v ktorej množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu.

A v 602. kánone nového Kodexu cirkevného práva sa hovorí, že reholné osoby, zhromaždené v Kristovi ako špeciálna rodina, majú byť pre všetkých príkladom univerzálneho, všeobecného zmierenia s Kristom.

Teda v našich pokoncilových časoch by bolo nesprávne, keby sme chápali spoločný život v reholiach len ako pekne usporiadaný život, s jednotnou disciplínou, s jednotným poriadkom, s jednotným ruchom, s jednotným zameraním. Sú to dobré veci a prvky stále aktuálne, ale

treba urobiť krok ďalej: ~~koncil nám predložil~~ Cirkev ako duchovné spoločenstvo Božieho ľudu. Musíme teda aj rehoľné spoločenstvo chápať ako duchovné spoločenstvo lásky, ktoré uskutočňuje vo zvýšenej miere ideál cirkevného spoločenstva.

Najdôležitejším bodom v spoločnom živote je **m o d l i t b a**. Spoločná modlitba spája hlasy, spája srdcia a pripútava ich k Bohu. Len tam, kde je úzke spojenie s Bohom, môže byť opravdivá jednota srdca a mysli medzi zadvätenými osobami. Len tam rehoľná komunita bude naozaj spoločenstvom lásky, ideálnym zvýraznením Cirkvi a nie obyčajnou záujmovou spoločnosťou.

Duchovná úroveň rehoľného spoločenstva klesá alebo stúpa podľa schopnosti jednotlivých členov dávať spoločenstvu a prijímať od neho duchobné dobré. A to v najväčšej možnej kvantite a najlepšej kvalite. Dávať a prijímať: ide tu najmä o vzájomné povzbudenie a napomenutie. 602. káno Cirkevného práva prizvukuje povinnosť ponáhať si navzájom naplniť svoje rehoľné povolanie.

Treba podčiarknúť s určitou výstrahou, že v posledných rokoch veľmi vzrástol súcit s fyzickými potrebami a bolesťami bližných - a to je dobré! Ale žiaľ, súčasne poklesla citlivosť vzhľadom na morálne zlo bližného a tým aj určitá indiferentnosť a nesprávna tolerancia. Je to následok materialistickej mentality, ktorá nepokladá hriech za najväčšie morálne zlo. Táto mentalita by rada prenikla aj do kláštorov, čím by iste poklesla aj duchovná úroveň rehoľného života. Pod vplyvom tejto mentality sa nepraktizuje evanjeliová rada bratského napomenutia. Pod rúskom nepravdej lásky sa skrýva určitý strach zaujímať sa o duchovné dobro spolusestier, aby nás nepokladali za zastaralé alebo neznášanlivé.

V 11. hlave evanjelia sv. Jána čítame, že Pán Ježiš mal zomrieť, aby zhromaždil vedno roztratené Božie deti. Buďme s Kristom, zhromažďujme s ním. Zime náš spoločný život v duchu veľkodušnej lásky, aby naše rehoľné spoločenstvo bolo žiarivým obrazom ideálne žitého cirkevného spoločenstva, na povzbudenie tej časti Cirkvi, čo žije okolo nás i na povzbudenie neveriacich.

Nech Veľká Noc 1984 značí zvýšenie žiarivosti spoločného života Vašej rehoľnej rodiny! Buďe to znakom, že ste dar vykúpenia prijali v plnšej miere. A buďe to aj vďačnosť ku Svätému Otcovi za apoštolskú exhortáciu "Redemptionis Donum", ktorú čoskoro budete mať v rukách v slovenskom preklade!

Drahé rehoľné sestry!

Ján Pavol II. zatvoril svätú bránu, lebo sa skončil Jubilejný rok vykúpenia. Nech však ostane otvorené Vaše srdcia, aby ste sa pre seba i pre iných obohacovali duchovným bohatstvom, ktoré Vám ponúka zartvychvstalý Vykupiteľ!

VR, 26.4.1984-sl:

- o -

Spojené štáty : Delegácia františkánov z Assisi pozvala novozvoleného generálneho tajomníka KSSZ, Konštantína Černenka, a amerického prezidenta Ronalda Reagana na návštevu Assisi.

Delegácia bola prijatá v Bielom dome vo Washingtone. Upresnila, že navrhované stretnutie by malo mať súkromný charakter a malo by poslúžiť k vzájomnému poznaniu medzi oboma prednými predstaviteľmi.

Delegácia tiež vyjadrila nádej, že bude môcť navštíviť Moskvu, aby osobne pozvala i Konštantína Černenka. Svoje vyhlásenie končí slovami, že mier nie je iba utopia, ale túžba mnohých srdca, ktorá sa musí stať skutočnosťou.

VR, 22.2.1984-č.

- o -

Blahoslavená Anežka Pražská .

2. marca si Cirkev pripomína sviatok bl. Anežky Pražskej, ktorej zásluhou prišli františkáni do Čiech a ktorá založila prvý kláštor klarisiek na našom území.

Pretože vieme, že dejiny netvorí len veľké osobnosti na poli kultúrnom, politickom, ale aj duchovnom, pokúsime sa všimnúť si a vybrať z jej života práve to, čím sa stala veľkou nielen pre Cirkev, ale aj pre naše národy.

Blahoslavená Anežka pochádzala z kráľovského rodu Přemyslovcov. Bola dcérou kráľa Otakara I. a Konštancie Uhorskej, ktorá bola príbuznou svätej Alžbety. Narodila sa začiatkom roku 1205. Výchovu a vzdelanie dostala v cisterciátskych kláštoroch, i v Doksanoch pri Litoměřiciach. Odmietla viaceré mužské ponuky, pretože už skôr sa zasvätila Pánu Ježišovi. Otec však naliehal na jej výdaj, preto aby mohla obhájiť svoj zámer, obrátila sa o pomoc k pápežovi Gregorovi IX., ktorý na ten úmysel vyslal do Prahy svojho legáta.

S cieľom založiť kláštor pre klarisky, poprosila o pomoc svätú Kláru, ktorá vyslala z Assisi do Prahy päť sestier. Reholný závoj prijala v roku 1234 a o niekoľko rokov neskôr sa stala predstavenou. Zomrela 2. marca 1282.

Dávno predtým, než vstúpila do kláštora, ju prestali lákať svetské záujmy a radosti. Z dôvodov pokánia nosila pod prepychovými kráľovskými šatami drsný odev. Vo svojej posteli skrývala pod plachtou malé kamene a kúsky dreva, ktorými tiež zväčšovala svoje pokánie. Neskôr spávala na zemi. Počas kráľovských hostín skoro nič nejedla a z vyberaných vín žiadne nepila. Dokonca si odopierala i vodu. Piatky a soboty a na vigílie sviatkov zdržiavala sa akéhokolvek pokrmu a nápojov.

Toto všetko robila tak šikovne a opatrne, že si to málokto z jej najbližších príbuzných všimol. Takto bola nepriateľkou pôžitkárstva, ale priateľkou Božou. Rada a často sa modlievala cirkvou predpísané žalmy, hoci pred vstúpením do rehole nebola povinná sa ich modliť. Čoraz viac sa starala o hlbšie spojenie s nebeským Ženíchom, ktorému sa zasvätila. Každé ráno so skupinou svojich priateľiek navštevovala rôzne kostoly. Na cestách nechcela ani zbytočne hovoriť, iba ak na chválu Božiu a pre službu chudobných.

V súvislosti so založením kláštora klarisiek a jej vstúpením doň sa vynára otázka, odkiaľ poznala túto, vtedy ešte len nedávno vzniklú reholu a čo spôsobilo, že sama sa rozhodla viesť takýto veľmi prísny život ?

Na túto otázku odpovedá Mária Fazbinder vo svojej knihe "Blahoslavená Anežka z Prahy". Uvádza štyri rozhodujúce dôvody :

1. Anežka mala tetu, ktorá bola predstavenou cisterciátskeho kláštora sv. Juraja v Prahe. Táto poznala Anežku od malička a videla jej veľkú pokoru a túžbu k chudobe. Preto ju sama povzbudzovala k vytrvalosti v týchto čnostiach.
2. V roku 1231 zomrela sv. Alžbeta, ktorá už pred smrťou a najmä rýchlym procesom svätorečenia - už za dva roky - si získala srdcia mnohých ľudí, najmä chudobných.

V strednej Európe bola vlastne prvou ženou, ktorá uskutočňovala ideál sv. Františka, starajúc sa pritom o chudobných!

3. Anežkini príbuzní boli v Ríme a navštívili tiež Assisi. Teda i oni pravdepodobne ešte zväčšili záujem Anežky, rozprávaním jej o tom čo videli.

4. Privolením svojho brata, ktorý vládol po smrti otca, povolal synov sv. Františka do Prahy. Bola s nimi vo veľmi úzkom vzťahu a našla medzi nimi svojich duchovných otcov, Konráda z Wormsu a po ňom Teodorika z Guttenbergu. Títo jej rozprávali o živote sv. Františka a najmä Kláry, žijúcej v melom kláštore San Damiano, vtedy ešte na okraji Assisi.

Keď Anežka počula, ako mladá Klára opustila všetky bohatstvá sveta, zatlieskala radostne rukami a nekonečnou radosťou zvolala: "Po tom som túžila z celého srdca už dlhý čas!" Vzápätí nato vyslala posolstvo do San Damiano a prosila Kláru, aby ju prijala ako matka pod poslušnosťou zachovávať regulu. Takto vlastne povstalo hlboké priateľstvo medzi sv. Klárou a Anežkou, z ktorého sa nám zachovali veľmi vzácne štyri listy, napísané Klárou Anežke. Bohužiaľ, nezachoval sa žiaden list, ktorý písala Anežka sv. Kláre. Listy sú znakom veľmi srdečného vzťahu sv. Kláry k Anežke. Žiari z nich srdečné teplo a materinská starostlivosť sv. Kláry o Anežku a jej spolusestry.

Autentičnosť týchto listov je vieryhodná, nachádzajú sa i v mnohých kódexoch. Najstarší z nich je v knižnici sv. Ambróza v Miláne, ktorého kópia bola napísaná v Prahe koncom 13. storočia. Latinský breviár prináša na sviatok bl. Anežky podstatnú časť druhého listu, v ktorom Klára prejavuje obdiv Anežke za to, že odmietla manželstvo, aby sa mohla zasvätiť Pánovi a povzbudzuje ju k vytrvalosti v tomto slube.

Od smrti bl. Anežky uplynulo už vyše 700 rokov, ale jej príklad je stále aktuálny. Mnohé formy konania skutkov pokánia a umŕtvenia sa už od tých čias zmenili, ale ich dôležitosť a význam je stále rovnako potrebný. V tomto nám môže byť vzorom, i mladým ľuďom. A najmä tým, ktorí cítia v sebe povolanie zasvätiť sa Pánovi naznačuje, že to môžu urobiť i vtedy, ak nemajú možnosť vstúpiť do rehole.

Hovorí o tom aj nový cirkevný zákonník v paragrafe 1192, ktorým Cirkev umožňuje zasvätiť sa Pánovi s ú k r o m n ý m s l u b o m, ak slub nie je možné prijať inak verejne zákonitým predstaveným v mene Cirkvi.

VR, 28.2.1984-sl.

- o -

Z obežníka pražského arcibiskupstva č. 3/84, príloha č. 11

K svätorečeniu blahoslavenej Anežky Českej.

V našich dejinách zanechal kráľovský rod Přemyslovcov hlbokú duchovnú stopu. Vedľa svätej Ludmily, Přibyslavy a sv. Václava má u nás vynikajúce miesto blahoslavená Anežka Česká.

Mala by ešte väčšiu a širšiu pozornosť táto naša milá svätá, keby boli nájdené jej telesné pozostatky. Bezpečne sa vie, že sú v Prahe na Františku. Tam však zapadli pod troskami kláštora a kostola za husitských vojen. Práve táto skutočnosť, že doposiaľ neboli nájdené jej telesné pozostatky, bolo hlavnou príčinou, že sa stále oddiaľovalo jej svätorečenie.

Teraz je však v tejto záležitosti nová situácia. Prefekt "Kongregácie pre blahorečenie a svätorečenie" kard. Pietro Palazzini nás informoval o tom, že už sa netrvá na predošlej požiadavke nájdenia jej telesných pozostatkov a preto proces jej svätorečenia bude iba historický. To značí, že svätorečenie bude prevedené na základe toho, čo vieme z historických pramenov o jej čnostiach a o jej úcte.

Jedným, k tomu potrebných dokladov, bude jej životopis historicky presne podložený. Preto sme požiadali o túto službu nášho krajana z Ameriky, ktorý pôsobí dlhší čas na lateránskej univerzite ako generálny knihovník. Je to výborný odborník v českých cirkevných dejinách.

Je dôležité, že Svätý Otec je tejto kanonizácii veľmi naklonený a preto by bol rád, keby sa mohol proces čoskoro uzavrieť.

Tejto kanonizácii je naklonený i prefekt kongregácie kardinál Pietro Palazzini. Relátor historickej sekcie Mons. Giovanni Papa zatiaľ nevidí žiadne zvláštne ťažkosti, ktoré by mohli proces brzdiť.

O urýchlenie procesu svätorečenia musíme pracovať ďalej i u nás, hlavne modlitbami a obetami na tento umysel. Tiež tým, že ešte viac ako doposiaľ ju budeme prosieť o jej silný príhovor vo zvlášť dôležitých záležitostiach.

Tiež zabezpečujeme prostredníctvom ČKCH vydanie obrázku s jej portrétom a modlitbou.

/Príležitostne s tým oboznámte veriacich/.

- o -

Niekoľko slov na zamyslenie.

Niektorí ľudia nie sú spokojní s Božou spravodlivosťou a šomrú proti nej. Vraj, pozrite: ten môže mať všetko. V kostole ich nikdy nevidíš - a predsa majú krajší dom, majú chatu, auto zo Západu, každé leto chodia na prázdniny k moru. Darmo je, ja nemám legitimáciu ako on.

Na Západe niektorí hovoria podobne... Ľudia sa týmito myšlienkami a žiadosťami akoby lutovali, že doteraz zostali verní Bohu. Sú nerozhodní, či by sa neoplatilo zmeniť legitimáciu, prejsť do toho druhého tábora.

Viete, kde je chyba ?

Ľudia si pomýlili hodnoty. U nich majú dôležitosť materiálne veci a nie duchovné dobrá. Myslie len na veci sveta, nie na veci Božie. Na telo a nie na dušu. Aj keď chodia do kostola, idú ta z povinnosti, možno zo strachu pred Božím trestom alebo z ľudských ohľadov.

Keď predstupujú pred Pána Boha, nesú so sebou dlhú nákupnú listinu, čo by chceli. Aspon len tolko, koľko majú tí bezbožní- aby bola spravodlivosť. Aby sa mohli v lete na diaľnici zaradiť v silnom aute s člnom do karavány a šibať do Makarskej alebo na Zlaté Piesky. Potom by ten každoročný exodus bol v poriadku, lebo by aj oni išli. Vtedy by sa nepohoršili, že ľudia urobili deň Pánov - nedelu - dnom rekreácie.

Koľkí, keď sa vrátia od mora povedia, že nenašli kostol. Nájdu všetko iné, len nie kostol. Lenže koľkí ho hľadali? Na Jadranskom pobreží skoro nieto dediny, kde by nebol katolícky kostol!

V očiach miliónov ľudí, čo zomierajú hladom v rôznych končinách sveta, my bieli sme rovnakí. Máme dostatok potravín a rôznych životných pomôcok a oni musia zomierať od hladu, smädu, pre nedostatok liekov a šatstva. V porovnaní s ich situáciou - tak v socializme ako aj v kapitalizme - máme nadbytok, žijeme v luxuse!

V očiach Boha sme ako tí boháči v evanjeliu- či už patríme do jedného alebo do druhého tábora. Prečítajte si o boháčovi a Lazarovi v evanjeliu podľa Lukáša, hlava 16. Tam sa hovorí o odmene toho biedneho, ale verného a o primeranom treste hýrivca.

Hľadajme teda v prvom rade kráľovstvo Božie !

VR, 4.1.1984-sl.

- o -

Pražský arcibiskup kard. Tomášek vyhlásil novú modlitbu za svätorečenie bl. Anežky Českej. V pražskej arcidiecéze sa bude konať od 22. do 30. apríla 1984. Pripojte sa k tejto novú - aj inokedy - lebo oslava tejto kráľovskej dcéry z rodu Premyslovcov bude oslavou celého Božieho ľudu krajín svätováclavskej koruny.

Najprv sa zahľadte očami viery na jej osobnosť, pripomente si niektorý rys jej života a ukončite prosebnou modlitbou, napr.:

Očakávame, že bl. Anežka Přemyslovna už čoskoro bude zaradená do počtu svätých katolíckej cirkvi a tým sa jej dostane všeobecnej úcty. Pre naše časy - po siedmych storočiach - má zažiarit jej zjav pripomenutím heroickej chudoby, čistoty a poslušnosti, ktoré Pán doporučuje v evanjeliových radách všetkým kresťanom v rôznych podobách.

Snahu o jej svätorečenie zahájila posledná Přemyslovna Eliška - matka Karola IV. - ale burlivé časy nepriali dokončiť začaté dielo. Až v roku 1874 európsky významný zjav Anežky Českej dosiahol lesku blahoslavenstva a odvtedy bola prebudená intenzívna snaha, aby pre celú Cirkev jej bola udelená plná svätožiara.

Na tento úmysel začíname novú s prosbou, vyjadrenou v príhovoroch na Veľkú noc: Aby sme svätorečenia blahoslavenej Anežky Přemyslovny boli povzbudení k dôslednému životu podľa evanjelia. A potom modlitbu: Bože, ktorý si podivuhodný vo svojich svätých, v slyš našu prosbu o svätorečenie našej blahoslavenej Anežky Přemyslovny. Už za svojho života získala povest svätice v európskom kresťanstve. Nech sa jej teraz dostane skorým svätorečením celocirkevnej úcty, skrze Krista, nášho Pána, amen.

Od tohtoročnej Veľkej noci začne tiež duchovná príprava všetkých diecéz na jubilejný rok 1985, kedy uplynie 1100 rokov od smrti sv. Metoda, ktorý zomrel 6. apríla 885.

V pastierskom liste českých a moravských biskupov a ordinárov okrem iného čítame: Budúci rok 1985 zamýšľame prežívať ako jubilejný rok Metoda, ako rok zmierenia a obnovy, ako rok radostnej cyrilometodejskej viery. Pri tejto príležitosti chceme tiež všetko bohatstvo dedičstva cyrilometodejskej viery a kultúry, ako i všetok náš ľud zveriť zasväteniu mudrej a materinskej starostlivosti a ochrane Panny Márie, Matky Cirkvi, Matky jednoty a Kráľovnej mieru.

V rámci priprav na toto významné jubileum pražský arcibiskup kard. Tomášek zaslal - ako priniesli nedávno tlačové agentúry - list sv. Otcovi Jánovi Pavlovi II., v ktorom ho formálne pozýva na pastoračnú návštevu ČSSR v budúcom roku.

Už dávno sa modlia tisícky chorých, aby Pán zmenil zmýšľanie tých, ktorí sa tejto návšteve stavajú na odpor, aby sv. Otec mohol prísť do našej vlasti a vykonať na niektorom pamätnom pútnickom mieste zasvätenie slovenského a českého národa Panne Márii.

Vznikla i spontánna podpisová akcia, pri ktorej katolícki veriaci podpisovali háčky, adresované Svätému Otcovi s krátkou prosbou: "Svätý Otec, prosíme Vás, prídite do Československa!"

Štátna bezpečnosť začala vyvíjať na niektoré diecézy a ich ordinárov nátlak, aby sa od tejto akcie dištancovali, prípadne proti nej verejne vystúpili. Tí, ktorí sa nejakým spôsobom podieľali na tejto akcii - a o ktorých sa polícia, fízli a udavači dozvedeli - boli podrobení vypočúvaniu a zastrášaniam.

17.

Tak v Knetovom, okres Nové Zámky, boli zadržaní traja mladí katolíci: Jozef Juráček, Oto Svec a Jozef Sádovský a vypočúvaní na okrsku VB vo Veľkej Mani. Mali príležitosť vydať svedectvo Kristovi uprostred rôznych foriem fyzického násillia. Zahrnujte ich do svojich modlitieb, aby sa tým ich viera v Krista upevnila a aby boli naplnení radosťou, že smeli pre Neho trpieť!

Modlite sa i za majora Benca, porúčika Szaba a Tomana a ďalších, ktorí prevádzali takým spôsobom vypočúvania, ale i za tých, ktorí im to prikázali - aby sa Pán dotkol ich srdca a zhliadli, že násillie, nespravodlivosť a krivda nie je dôstojná dobrého človeka! Nech vaše modlitby a skryté obety su zdrojom sily a utechy i pre Martina Stieranka z Hruštína, v okrese Dolný Kubín, ktorému ŠtB zabavila podpisové hárky s tisíckou podpisov a ktorý 31. marca 1984 bol vypočúvaný spôsobom, ktorý odporuje zákonom!

Pamätajte v modlitbách i na tých, ktorí boli vypočúvaní pre rovnaku vec v Trenčíne a v Brne! Silu svojej modlitby pripojte i k 17 tisícom podpisov, ktoré napriek všetkým policajným zákrokom správajú prosbu:

SVÄTÝ OTEC, PROSÍME VÁS, PRÍDITE DO ČESKOSLOVENSKA !

Rozumie sa na budúci rok, keď budeme oslavovať 1100 výročie smrti svätého Metoda. VR, Veľká Noc 1984-č.

- o -

Niekoľko slov na zamyslenie .

Niektorí ľudia neberú do úvahy to, že aj 8. prikázanie Desatora je Božie prikázanie a že teda je to vôľa Božia, aby sme nepreriekli krivé svedectvo proti svojmu blížnemu. To znamená, že nemáme povedať pravdu len keď slávnostne svedčíme pri súde, ale že nemáme zatajiť pravdu a hovoriť opak v každom čase.

Ešte horšie je, keď sa hovorí nepravda s úmyslom, aby sa ukrivilo blížnemu. To je osočovanie, poškozovanie charakteru človeka. Po prevratoch sa takto často vyrovnávali účty. Ľudia tak stratili dobré meno, slobodu a aj život.

Keď neškôr vyjde pravda najavo, ako potom rehabilitovať zlomené zdravie? Co pomôže rehabilitácia po poprave alebo po smrti v koncentračnom tábore? Posuďte sami; má človek právo dozvedieť sa pravdu alebo nie? Nech o tom rozmýšľajú aj tí čo hovoria, že ich Desatoro neviaže, lebo neveria v Boha!

Predstavte si čo by sa stalo, keby rodičia a učitelia hovorili deťom opak toho, čo je pravda. Deti by sa otrávilí, popálilí, zabíli elektrinou, dokaličili by ich rôzne stroje. Keď deti dostanú opačné informácie o veciach viery a mravov, zdeformuje sa ich charakter. Tak isto sa zdeformuje charakter ľudí, keď sú kráčení falošnými informáciami, keď sa ľudia nedozvedia pravdu.

V niektorých krajinách sa človek stretá s celkom novým slovníkom bilagovania ľudí a národov. Myslia si že budú krajší, keď navalia nepekne tituly na iných. Keď sa v niektorých západných krajinách blížia voľby, očiarnovanie charakteru supera je na dennom poriadku. Co všetko mu prišijú za golier. Keď si povedia že musia vyhrať za každú cenu, potom už neplatia žiadne pravidlá.

Niekdde si dovoľí klamať každý, niekdde klamú len úradné publikácie. Niekdde možno kritizovať vládnych činiteľov, niekdde nie. Niekdde môžeme zverejniť svoju mienku v novinách, časopisoch, knihách, niekdde musíš byť ticho. Ako keby si ani nebol človek, len číslo!

Posúďte sami, či okrem iných ľudských práv nemá človek právo aj na p r a v d u ?

- o -

VR, 1.2.1984-sl.

V "Slove do týždňa" od otca Antona úvaha na tému

Svätý Otec v Kórei .

Cesta do Kórei je vraj najdelikátnejšou misiou Jána Pavla II. Istotne nie preto, že mu niekto číha na život, ale pre celý rad iných okolností. Už určenie trasy bolo problémom. Prečo neletel na Ďaleký Východ ponad Sovietsky zväz, teda východným smerom? Azda preto, aby sa pomodlil za 269 obetí Boeningu, zostrelého nad Sachalínom?

Delikátnosť tejto cesty však spočíva predovšetkým v politickej situácii krajiny, ktorú navštívil. Ukázalo sa to hneď v piatok, 4.5. 1984, keď prišiel do Kwangdžu. Nemohol tam neprísť - vraj na nátlak katolíckej hierarchie. Vláda sa so všetkými prostriedkami snažila prekaziť to. A keď sa jej to nepodarilo, nesmelo sa z trojmiliónového mesta zhromaždiť okolo pápeža viac, ako 70 tisíc ľudí. Dokonalá réžia polície!

Automatické pušky tam neboli na ochranu pápeža. Pred štyrmi rokmi totiž režim, ktorý dnes vládne v Kórei, sa práve upevňoval a drasticky zasiahol proti demonštrantom: 178 mŕtvych. Prirodzene, ide o oficiálny údaj. V skutočnosti vraj prišlo o život niekoľko stovák. Pocity nenávisti a pomsty ešte nevyhasli.

Pápež si prišiel uctiť pamiatku bojovníkov za práva. Azda i preto, že mu táto situácia veľmi nápadne pripomínala Poznaň alebo Gdansk. A zodpovedne k tomu sa i správal a hovoril. Hovoril a pripomínal, lebo do Gdanska nesmel ísť!

Pápež však neoživoval city pomsty alebo nenávisti, ale vyzýval kresťanov i nekresťanov k zmiereniu a odpusteniu. Z jeho postoja mohol každý vyčítať, na koho strane stojí. Robil to v nádeji, že vláda, ktorá riadi osudy štátu železnou rukou, pochopí nutnosť vyváženej politiky.

Čosi podobné, i keď z iných dôvodov, sa odohrало vo veľkom prístavnom meste Pusan. Kto vie, z akých dôvodov všemocná a všadeprítomná polícia Čuna neprekazila príliv más na stretnutie s pápežom v sobotu 5.5.1984 popoludní? Zhromaždilo sa tam na 300 tisíc ľudí. Teda ďalšia delikátna situácia pre Jána Pavla II:

Má im povedať pravdu a dostať do konfliktu s vládou alebo naopak?

Ján Pavol II. urobil to prvé. Podobne ako v Brazílii a v Strednej Amerike postavil sa na stranu slabých, utláčaných a chudobných. Kritizoval nedostatok sociálnej spravodlivosti a ochrany pre spoločensky najslabšiu triedu.

V Kórei vraj prišlo k priemyselnému zázraku. Pápežovi sa zdala zaň cena privysoká. Človeka neslobodno pokladať za číry prostriedok na dosiahnutie technického rozvoja alebo tzv. blahobytu. Dobro človeka - jednotlivca a spoločnosti - zaberá prvé miesto narebríčku hodnôt. Do Čunova vláda a polícia chcela za každú cenu prekaziť, bolo stretnutie sa pápeža s politickou opozíciou, v ktorej katolíci hrajú prvoradú rolu. A majú na to všetky predpoklady!

Hierarchická štruktúra Cirkvi vytvára z katolicizmu pevne organizovaný celok, ktorý si vie vybojovať nielen pre seba dostatočne veľký priestor pre slobody, ale sa vie za tieto slobody angažovať, keď ide o iných!

Na veľké prekvapenie istého reportéra podľa Süddeutsche Zeitung zo 7. mája 1984, istá osobnosť z ministerstva informácií sa takto o veci vyjadrila po niekoľkých pohárikoch bieleho kórejského vína: Coho sa my tu v Južnej Kórei bojíme to je jedine katolícka Cirkev. To s tým komunizmom zo severnej Kórei su talafatky!

Z toho istého dôvodu nie je a nebolo Čunovi po chuti, že prišlo k svätorečeniu mučeníkov, teda k oslave hrdinov za presvedčenie

a požiadavky svedomia práve v srdci hlavného mesta Kórei. To istotne posilní sebavedomie katolíkov, ktorí su už beztak najvplyvnejšou náboženskou skupinou v krajine, hoci tvoria iba 5 % obyvateľstva!

Katolícka Cirkev je súčasne symbolom modernosti, pokroku - ale i odporu. Bojujú za dôstojnosť a práva človeka, zastáva sa robotníctva pred brutálnymi prehmatmi a vytvorila celý rad nesmierne potrebných sociálnych služieb, ktoré sú pre štát, majuci na mysli iba technický rozvoj, na jed. Pochopiteľne, že medzi politickými väzňami sa to len tak hemží katolíckymi laikmi, knazmi - a našiel sa medzi nimi i dajaký biskup!

Prvá časť delikátnej úlohy pápeža na jeho apoštolskej ceste po krajinách Dalekého Východu sa skončila. Delikátna úloha kardinála v Seule, arcibiskupov a biskupov, knazov a laikov však pokračuje a vstupuje do novej fázy. Istotne do lepšej.

Návšteva odvážnej hlavy Cirkvi a svätorečenie 103 hrdinov krajiny bude mať nepochybne trvalý účinok na katolíkov - a nielen na nich!

SE, 7.5.1984.

- o -

Za túto vieru, ktorú priniesol pred 400 rokmi otec Matej Ricci z Číny, sa vedeli kresťania v Kórei obetovať aj tak sa sami stali semenom pre Cirkev. Dvestoročné výročie počiatkov kresťanstva a sponienka na kórejských mučeníkov su príležitosťami pre obnovu národa.

Svätý Otec Ján Pavol II. ich pokladal za také dôležité, že osobne chcel byť svedkom duchovnej obrody tohoto národa na Dalekom Východe a podnikol túto novú apoštolskú cestu, ktorú on sám volá aj misijnou cestou. Ján Pavol II. pripisoval tejto ceste taku dôležitosť, že ziadal celý kresťanský svet - a hlavne členov Apoštolátu modlitby - aby sa modlili tento mesiac máj na jeho umysel. Totiž za to, aby sponienka dvestoročnice bola novou vzpruhou pre vzrast kresťanstva v Kórei.

Z čoho vyrástlo toto kresťanstvo a čo živí katolícku Cirkev, ktorá vzrástla za posledných 40 rokov skoro desať násobne?

Veď roku 1945, kedy Kórea nadobudla znova svoju nezávislosť, aby bola hneď potom rozdelená na dve časti, bolo tu dohromady iba 190 tisíc katolíkov, z čoho 50 tisíc žilo v severnej časti. V roku 1982 bolo už 1,530.000 katolíkov len v Južnej Kórei.

V Severnej Kórei, kde síce od roku 1977 by mala byť zákonom chránená náboženská sloboda, katolíci za administratívnych opatrení nesmú vlastne jestvovať a ak možno hovoriť niekde o Cirkvi v podzemí, tak je to tuná.

Dnes je Kórea, do ktorej južnej časti mohol prísť na návštevu aj rímsky biskup Ján Pavol II., usporiadaná hierarchicky na 4 arcibiskupstvá so 14 biskupmi, 1.227 knazmi, 257 rehoľníkmi a 3.456 rehoľničkami, ako i 762 kandidátmi na knazstvo v seminároch.

Tento mimoriadny rozvoj kórejskej cirkvi sa viaže na skromné začiatky v minulosti, kedy ojedinele prijímali kresťanstvo Kórejčania, či už v Číne alebo v Japonsku. V roku 1783 niektorí členovia zo sprievodu kórejského vyslanca v Pekingu vytvorili prvú kresťanskú komunitu. O dva roky neskôr mali už svojho prvého knaza, ktorý našiel malé cirkevné zhromaždenie - 4 tisíc veriacich. Potom začínajú ťažkosti a prenasledovania. Za 40 rokov žije toto mladé kresťanské spoločenstvo vlastne bez knazskej služby, pod vedením laikov, ktorí si však vedeli udržať pravú vieru. V tejto skúške veriaci boli obratí o všetko. Mnohí sa pripodobnili celkom svojmu Majstrovi - Kristovi, ktorý dobrovolne prijal smrť, aby spasil svet. Takto podstúpili mučenícku smrť 103 veriaci, z ktorých bolo 11 knazov. 79 mučeníkov z prvých prenasledovaných bolo blahorečených v r. 1925 a 25 ďalších mučeníkov z neskorších prenasledovaní bolo vyhlásených za blahoslavených r. 1966.....

VR, 6.5.83-sl.

V nedeľu, 13. mája 1984, sa bude v celej Cirkvi sláviť 21. svetový den za duchovné povolania.

Pri tejto príležitosti pápež Ján Pavol II. sa obracia s veľkou dôverou na všetkých biskupov, knazov a veriacich cirkvi, zvlášť ale na mladých, s poslanstvom, v ktorom prízvukuje skutočnosť, že vzrast knazských, rehoľných a misijných povolaní je problémom podstatnej a životnej dôležitosti pre spoločenstvo veriacich a pre celé ľudstvo.

V poslanstve sv. Otec zdôrazňuje predovšetkým dve veci : m o d l i t b u a č i n n o s ť v p r o s p e c h d u c h o v n ý c h p o v o l a n í a potrieb evanjelizácie. Pripomína, že budúci Svetový den za duchovné povolania poskytuje všetkým - tak pastierom ako i veriacim - dobrú príležitosť, aby sa zamysleli nad zodpovednosťou, o ktorú má každý pri plnení Kristovho príkazu "Proste Pána žatvy..." Kristus, Dobrý Pastier, viditeľne zaručuje svoju neustálu prítomnosť v obnovenom ľudstve prostredníctvom tých, ktorých posielala uskutočňovať dielo spásy a prejavuje túžbu zväčšiť svoje stádo.

Okrem toho Svätý Otec veľmi prízvukuje dôležitosť volať robotníkov do Pánovej vinice. Kristus volá stále: dnes tak ako včera - a to naším prostredníctvom. Túto jeho výzvu treba oznamovať zvlášť mladým.

Kresťanským rodinám Ján Pavol II. zas pripomína, že knazské alebo rehoľné povolanie je veľkým darom nielen pre toho, kto toto povolanie prijíma, ale aj pre rodičov. Svätý Otec sa však osobitným spôsobom obracia na mladíkov a devy - ale aj na dospelé a staršie osoby, ktorým pripomína, že Kristus potrebuje zvlášť mladých, aby pokračoval v diele spásy.

"Ak vás Kristus volá" - hovorí Svätý Otec mladým - "buďte istí, že vás neopustí. On pozná vaše ťažkosti. Povolánym dá odvahu, aby ich premohli! Dôverujte teda Kristovi!"

VR, 26.4.1984-sl.

- o -

NSR : Heslom 88. zjazdu nemeckých katolíkov, ktorý sa bude konať od 4. do 8. júla 1984 v Mníchove je : "Majme dôveru v život, lebo Boh ho žije s nami!" Zjazd organizuje výbor nemeckých katolíkov, ktorého predsedom je Bavorský minister kultúry, prof. Hans Mayer.

Organizátori pri tomto manifestačnom podujatí počítajú s pomocou jednotlivých farností a farských rád. Na programe su rôzne podujatia a predstavenia, aby sa každý účastník mohol čo najintenzívnejšie zapojiť. V upravených halách na veľtržnom priestranstve okrem prednášok a diskusií je možnosť aj rozhovorov medzi jednotlivcami a v menších skupinách. Bohoslužby, pobožnosti a celodenné adorácie budu od časných ranných hodín v jednotlivých kostoloch v strede i na pokraji mesta.

Vyvrcholením 88. zjazdu nemeckých katolíkov budú nedeľné slávnostné bohoslužby a manifestácia na olympijskom štadióne. Na zjazd su pozvaní všetci bez rozdielu: mladí, dospelí ako i starší, aby sa tak vytvoril živý dialóg medzi generáciami. Osobitný program bude rezervovaný aj pre deti.

VR, 26.4.1984-sl.

Ján Pavol II. prijal na audiencii tento štvrtok účastníkov zasadania Rady výkonného výboru medzinárodnej základiny Spojených národov pre detstvo. Vo svojom príhovore sv. Otec okrem iného povedal, že Cirkev je na strane života, teda na strane detí, ktoré su životom, nádejou a budúcnosťou ľudstva. Všetci, čo pracuju pre lepšiu budúcnosť detí, vždy nájdú v Cirkvi a vo Svätej Stolicy verného spojenca!

VR, 26.4.84-sl.

- o -

Pred 50 rokmi, dňa 8. decembra 1933, bola Bernadeta Soubirouseová z Lurď vyhlásená za svätú. Preto sa 10. decembra 1983 konala v Lurdoch veľká oslava tohto výročia.

Čo chce povedať pápež Pius XI. tým, že ju vyhlásil za svätú? Každé svätorečenie stavia človeka, ktorý príkladne nasledoval Krista, pred ľudstvo, aby každý videl jasne i svoju cestu, ktorou má ísť vo svojom živote.

Život Bernadetin, ktorá sa narodila 7. januára 1844 v Lurdoch, prebiehal v skrytosti. Iba raz padlo na nu priame svetlo verejnosti: keď ako 14-ročná povedala, že mala pri Massabiellskej jaskyni zjavenie jednej veľmi peknej pani, a táto pani sa označila ako "Nepoškvrcené počatie". Medzi 11. februárom a 16. júlom 1858 videla Bernadeta túto pani celkove 18 krát. Toto priznanie jej prinieslo veľa nepriateľstiev vo vnútri i zvonka Cirkvi. Avšak Bernadeta sa nedala vo svojej viere pomýliť. Po veľmi bedlivom skúmaní i Cirkev vyhlásila, že Matka Božia k Bernadete hovorila, aby volal kresťanov k obráteniu a nasledovaniu Krista.

Od roku 1866 až do svojej smrti žila Bernadeta ako rehoľníčka pri sestrách Blíženceckej lásky v Nevers. Trpela mnohými bolestivými chorobami, a ľudské zneužnanie pripravovalo jej najväčšie skúšky. V jej živote opakovali sa zreteľne znamenia Máriinho života, ktorý naplno vyústil v živote Ježiša Krista. Bernadeta chcela ako Panna Mária byť nástrojom Božím, a preto sa snažila vykonávať zverené poslanstvo. Avšak svätou sa stala v jednoduchom, ukryto žitom všednom dni, v ktorom kráčala svojim spôsobom cestou Kristovou a s Kristom trpela. Jeden jej list prezrádza, ako veľmi bol Kristus stredobodom celého jej života: "Náš Pán je taký dobrý, mala som šťastie, že som ho mohla trikrát za týždeň po celý čas svojej choroby prijať do svojho úbohého a nehodného srdca. Kríž bol ľahší a bolesti miernejšie, keď som myslela, že ma Ježiš navštívi, a tu zvláštnu príznen, že ho budem mať vo svojom srdci, toho, ktorý prichádza trpieť v tých, ktorí trpia, a plakať s tými, ktorí plačú. Kde nájdeme priateľa, ktorý dokáže s nami trpieť a zároveň naše bolesti mierniť ako Ježiš?... Milujme ho a držme sa ho silno z celého srdca!"

V týchto slovách, ktoré napísala 24. apríla 1873, je viditeľný jej základný postoj duchovného života: Kto prináleží k Cirkvi, je živý úd Kristov, a musí odzrkadľovať celého Krista vo svojom živote, ako to robila Panna Mária, ako pokorná služobníčka Pánova.

V týchto slovách je vidieť základný postoj jej duchovného života: Kto je členom Cirkvi, má byť vždy živým údom Kristovým, a v dennom živote do všetkých dôsledkov sa s ním stotožňovať, a to nielen ako so vzkrieseným, osláveným, ale tiež ako s trpiacim. V tom je tajomstvo nielen vnútorného duchovného rastu, ale tiež apoštolátu.

Veľmi hlboko to prežíval i flámsky P. Eduard Poppe, ktorý po 8. rokoch svojho knazského života zomrel ako znierna obeť. V tomto duchu tiež napísal: "Kto pracuje pre Božie kráľovstvo, robí mnoho. Kto sa modlí pre Božie kráľovstvo, robí viac a kto trpí pre Božie kráľovstvo, hlboko zjednotený s Kristom ukrižovaným, ten robí všetko!" Áno: mnoho, viac a všetko!

/Z oboznáka pražskej arcidiocézy č. 2/84, príloha č. 7./
Oboznáňte s tým príležitostne veriaciach.

A K O Č Í T A Ť B I B L I U ?

Podľa našej viery Biblia je Božím slovom, základom a potravou pre skutočne kresťanský život: "Všetko, čo je v Písme, je Bohom vnuknuté a preto je užitočné na poučovanie, karhanie, naprávanie a vychovávanie v spravodlivosti" /2 Tim 3, 16/.

Bibliu možno čítať rôznym spôsobom. Sú však všetky spôsoby rovnako dobré a možno všetky rovnako schvaľovať? Aby sme mohli na túto otázku odpovedať, schématicky uvedieme rôzne druhy čítania a uvidíme, že sa treba vyhýbať je d n o s t r a n n o s t i a snažiť sa o vzájomné dopĺňanie. Nakoniec urobíme niekoľko návrhov na užitočnú meditáciu nad Bibliou.

D o s l o v n é č í t a n i e B i b l i e .

Naivne aplikujúc princíp, že Biblia je Božie slovo, všetky biblické výroky sa môžu interpretovať doslovne. Napríklad, na základe 5 Mojž. 12, 23: "Len pevne dbaj, aby si nejedol krv, pretože krv je život", ortodoxní Židia, pokiaľ viem, nikdy nejedli mäso zaduseného zvierata a svedkovia Jehovovi zakazujú dokonca aj transfúziu krvi, ktorá by mohla zachrániť ohrozený život.

Iné príklady: "tisíc rokov" z 20. kapitoly Zjavenia sv. Jána sa stalo základom teórie o konci sveta po tisíciach rokoch; z rozprávania o stvorení sa predpokladalo, že evolúcia nemôže byť pravdivá; slová "večný Boh stvoril ženu z rebra, ktoré zobral človeku" /Gen 2, 22/, boli podnetom k tomu, aby sa verilo, že Stvoriteľ reálne vytiahol ženu z mužovej kosti.

Často doslovná - fundamentalistická - interpretácia Biblie spôsobila skutočné tragédie, napr. na základe Mt 19, 12: "sú takí neschopní manželstva, ktorí sa takými stali pre kráľovstvo nebeské". Historicky sú známe prípady mužov - odsudzované oficiálnou Cirkvou - ktorí sa dali vykastrovať. Na základe Joz 10, 12 "Slnko zastav sa" teológovia nesprávne odsúdili astronoma Galilea Galileiho, ktorý tvrdil, že Zem sa otáča okolo Slnka a nie naopak.

Ako posudzovať tieto záležitosti?

Ak je chvályhodná snaha o pôvodný zmysel biblického textu /Evanjeliu bez komentára - hovorieval sv. František Assiský/, často môže doslovná interpretácia spôsobiť nedorozumenie a niekedy zrada pravý zmysel Biblie.

S u b j e k t í v n e č í t a n i e B i b l i e .

Z princípu, že prostredníctvom Biblie sa Boh prihovára každému človekovi v každej životnej situácii, možno sa pýtať: Čo ma upútava na tomto texte? Čo mi bije do očí? Čo sa mi páči alebo nepáči, čo ma núti zamýšľať sa, kajať sa, byť disciplinovanejším?

Pri tomto spôsobe čítania najviac záleží na reakcii čitateľa. Napríklad nad už uvedeným textom: "len pevne dbaj, aby si nejedol krv" /5 Mojž 12, 23/ čitateľ môže :

- cítiť povinnosť byť vegetariánom,
- cítiť povinnosť stať sa pacifistom,
- ostať indiferentným atď.

Historicky sú známe prípady ľudí, ktorí sa cítili presne zasiahnutí slovami Biblie. Napríklad svätý Anton egyptský pri počutí slov "Predaj všetko čo máš... príď a nasleduj ma" /Mk 10, 21/ všetko predal a stal sa pustovníkom. Svätý Augustín sa od svojho nečistého spôsobu života odvrátil pri čítaní slov sv. Pavla: "žite poctivo

ako vo dne, a nie v hodoveniach a pijatykách, nie v smilstvách a nemravnostiach, nie v sváre a v nenávisti, ale oblečte si Pána Ježiša Krista a nevenujte sa starosti o telo a jeho vášniam!" /Rim 13,13-14/.

Predbežne môžeme prijať záver, že aj tento spôsob čítania má istú hodnotu, ak sa snažíme vyhnúť prílišnému subjektivismu. Teda tomu, že sa Biblia stáva len zámenkou pre naše reakcie, ktoré by boli dôležitejšie ako biblické posolstvo alebo výzva.

Na základe princípu, že biblické postavy sa chovajú podľa ľudských meradiel, skúmajú sa city, postoje a reakcie rôznych postáv. Tento spôsob čítania má dlhú tradíciu: pevná viera Abraháma, napriek svojej vnútornej dráme; utrpenie Ježiša a jeho "atky; tvrdosť srdca u jeho protivníkov; Judášova zrada; bojovná horlivosť sv. Pavla inšpirovala nielen zbožnosť, ale aj výtvarné umenie, drámu, poéziu všetkých generácií Východu i Západu.

Podľa tejto perspektívy už uvedené slová "len pevne dbaj, aby si nejedol krv" /5 Mojž 12, 13/ podnecuje k miernosti, k vnímavosti srdca. Proti modernej tendencii k suchej, intelektuálskej analýze /historicko-kritické čítanie/, psychologický spôsob čítania zohráva svoju úlohu, ale je potrebné snažiť sa vyhnúť, aby sa psychologický aspekt nestal natoľko dôležitým, že by odsunul základné jadro náboženskej zvesti.

Z princípu, že Biblia nie je adresovaná ani tak jednotlivcom /aj im. samozrejme/, ale predovšetkým spoločenstvu, zdôrazňujú sa politické a sociálne aspekty Biblie. To sa týka najnovších spôsobov čítania, ktoré nie sú jednotné. Skutočne, niektoré vychádzajú zo súčasnej situácie /nepokoje, útlak, sociálna nerovnosť, faktický kolonializmus, znečisťovanie životného prostredia/ a hľadajú v biblických textoch odpovede na tieto otázky. Iné vychádzajú z biblických situácií /egyptské a babylonské otroctvo; nespravodlivosť a útlak vdov a sirot, klanstvá, krádeže, nespravodlivé súdne procesy.../. Napríklad prorok Amos takto obviňuje: "Predali poctivca za striebro a bedára za pár topánok. V prachu zeme šliapu po hlavách meličkých a cestu utláčaných pokrývajú" /Am 2, 6-7/.

Viacrát spomínané "nejedz krv" možno pokladať za snahu zmierniť mravy alebo ako ritualistické vnučovanie klerikalistickej nadvlády kňazmi.

Politicko-sociálny spôsob čítania uvedomuje a aktivizuje veriacich v ich sociálnej spoluzodpovednosti. Ale treba sa vyhnúť riziku jednostranne využívať alebo redukovať zmysel Božích výrokov.

L i t u r g i c k é č í t a n i e .

Cirkev už od začiatku pri bohoslužbách dáva privilegované miesto čítaniu oboch Zákonov. Texty sú zoradené tak, aby hlavné udalosti dejín našej spásy sa celebrowali v celoročnom cykle:

- začiatok dejín spásy a očakávanie Spasiteľa /Advent/,
- Vtelenie /Vianoce/,
- príprava na Ježišovo utrpenie a zmŕtvychvstanie /Pôst/,
- utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista /Veľká noc/,
- Duch Svätý a založenie Cirkvi /Turíce/.

V liturgickom čítaní Cirkev interpretuje texty Starého zákona podľa "plného významu", t.j. pod svetlom Kristovým. Tak robí i Nový zákon citovaním Starého zákona, a to oprávňuje princíp, že oba zákony patria do jednotného Božieho plánu spásy.

Historicko - kritické čítanie .

Už takmer dve storočia západné kultúrne hnutia - osvietenectvo, racionalizmus, historicizmus - pobádajú k použitiu príslušných metód aj pri skúmaní Biblie. To sa dialo nie bez protirečení, ako v katolíckom tak i v protestantskom svete: či máme právo skúmať Bibliu ako akýkoľvek iným, človekom vytvorený text? Či by to nespôsobilo stratu viery? Na druhej strane: ako odpovedať na protirečenia filológov, historikov, vedcov?

Vznikli dve tendencie. Na jednej strane tradicionalisti boli proti akejkoľvek novote /diskutovalo sa - aj medzi protestantmi - či bodky a čiarky sú tiež inšpirované Bohom, nevediac, že Biblia svojho času bola napísaná bez interpunkčných znamienok/.

Na druhej strane progresivisti často aplikovali nielen nové metódy, ale aj svetonázy, cudzie kresťanskej viere: tak urobili liberálni protestanti a modernistickí katolíci z Biblie len produkt ľudského génia.

V súčasnosti sú v základe prekonané konflikty medzi požiadavkami viery a rozumu. Pán nám poslal transcendentnú, Božiu zvesť, ale urobil to prostredníctvom čisto ľudských diel. Teda veriaci musia skúmať tieto ľudské diela, aby obsiahli Božiu blahozvesť, podľa deklarácie druhého vatikánskeho koncilu :

"pretože Boh vo Svätom Písme hovoril skrze ľudí a ľudským spôsobom, interpret, aby správne pochopil čo nám chcel Boh zvestovať, musí na jednej strane pozorne skúmať to, čo autori chceli povedať, a na druhej strane to, čo Boh dovolil zjaviť ich slovami".

Aby sa dopátrali zámerov autorov, musia sa dopátrať originálnych textov. Pretože však originály nemáme, len kópie, textová kritika skúma tradície, predovšetkým odovzdávanie biblického textu z generácie na generáciu; vnútornou analýzou a zrovnávaním rôznych kódexov /t.j. rukopisov/ sa definuje najpravdepodobnejší originál. Archeologické objavy /napr. kumránske rukopisy/ dokázali, že biblické texty sa počas dlhých stáročí verne opisovali. Ale textová kritika je len základom pre historicko-kritickú prácu. Literárnou kritikou sa skúma jazyk, štruktúra a štýl textu. Aby sme toto mohli previesť, musíme hlboko poznať jazyky a literatúru nielen biblických /hebrejská, aramejská, grécka/ ale aj príbuzných krajín /napr. ugaritská, sýrska, arabská/. Aby sme porozumeli literárnemu textu, je veľmi dôležité definovať jeho literárny žáner, t.j. o aký druh literatúry ide, napr. či je to história, genealógia, ľudové rozprávania, báseň, podobenstvo, žalm, zákon, epigram, pohrebný nárek... Napríklad podobenstvo nemôžeme považovať za historické rozprávania. Okrem toho musíme historické rozprávania ponímať podľa kritérií biblickej epochy a nie podľa súčasnosti. "Aby sme správne porozumeli tomu, čo svätý autor chcel povedať, musíme si všimnúť bežné spôsoby ponímania, vyjadrovania a rozprávania v dobe, keď biblický autor žil, ako aj zvyklosti v ľudských vzťahoch onej doby". /Druhý vatikánsky koncil/.

Posledné citované slová narážajú na historickú kritiku, ktorá skúma epochu, prostredie a autora každého biblického diela. Napríklad zistujeme, že "Samaritán" mal nielen etno-geografický pojem / = obyvateľ samaritánskeho kraja/, ale aj náboženský pojem / = príslušník neortodoxného židovského náboženstva/.

Možno bude niekto namietať: Ak je Biblia ľudské dielo, urobené na ľudský spôsob, kde je Božia zvesť? Odpovedáme, že Božia zvesť nie je v každom jednotlivom slove Svätého Písma, ale v tom, čo nás učí pre naše duchovné dobro. Svätý Augustín napísal, že Biblia neučí aké je nebo, ale ako sa doň dostať/bohužiaľ/, na toto zabudli tí, ktorí súdili astronóma Galileiho/. "Knihy Svätého Písma nás učia s istotou, verne a neomylné viere, ktorú chcel Boh zjaviť pre našu spásu" /Druhý vatikánsky koncil/.

Teda v Biblii máme hľadať nie vedeckú, ale náboženskú pravdu! Aby ju bolo možné objaviť, treba aplikovať historicko-kritickú metódu; okrem toho treba "vysvetľovať Bibliu Bibliou". Skutočne, pretože celé Písmo sväté patrí do jednotného plánu Božej spásy, jeden text dopĺňa obsah iného a celá Biblia /Starý a Nový zákon/ tvorí harmonický celok. Ďalej, Bibliu čítame nie jednotlivé, ale v spoločensktve, v Cirkvi, pretože tejto je určená. Podobne, ako keď sa formovali jednotlivé knihy Biblie, hovorili nie k jednotlivcom, ale k ľudu Božiemu, k Cirkvi, ktorú Kristus ustanovil na Zemi a ktorá je oživená Duchom Svätým, spravovaná pastiermi, nástupcami apoštolov a všetkými veriacimi: podľa ich rozličných chariziem /t.j. osobných duchovných darov/ pre harmonické vytváranie spoločensktva.

Niekoľko aplikácií historicko-kritického čítania.

1. 5 Mojž 12, 13 : Nejedzte krv, pretože krv je dušou.

Jazykový výskum nám objasňuje, že duša tu znamená život, teda podľa vtedajšieho ponímania sa krv stotožňovala so životom. Etnologické porovnávacie štúdie objasňujú, že takuizovanie potravy je obvyklé u mnohých primitívnych kultúr. Zmyslom tohto zákona je, že sa má rešpektovať život. Svedkovia Jehovovi však naopak odmietajú transfúziu krvi, i keby sa tým zachránil ľudský život. Doslovné ponímanie neznamená vždy najpresnejšie ponímanie!

2. Zjav 20, 2: tisíc rokov.

Aby sme porozumeli tomuto textu, treba sa oboznámiť s apokalyptikou, s literárnym žánrom, prepĺneným symbolmi a alegóriami, kde dôležitú úlohu majú čísla, ktoré však nemajú matematický význam, ale význam symbolický. Napríklad sedem = dokonalosť, dvanásť = izraelské kmene, tisíc = obrovské množstvo.

3. Gen 2, 22-24: Nato z rebra, ktoré vybral Pán Boh, utvoril ženu a priviedol ju k Adamovi. Vtedy povedal Adam: Napokon, toto je kost z mojich kostí a mäso z môjho mäsa, preto sa bude volať mužena, lebo z muža je vzatá. Preto opustí muž otca svojho a matku svoju a prilne k manželke svojej a budú jedným telom.

Nemusíme si predstavovať, že Boh materialne vybral ženu z mužovho rebra. Ale nemáme tiež právo vysmievať sa tomuto príbehu, ktorý nám predstavuje manželstvo ako "dvaja v jednom tele". Mohli by sme lepšie vyjadriť tento ideál vzájomného dopĺňania sa muža a ženy?

4. Mt 19, 12: ale sú aj takí, ktorí sa z vlastnej vôle pre Kráľovstvo nebeské urobili neschopnými manželstva. Kto to môže pochopiť, nech pochopí!

Tieto a iné slová v Evanjeliu /ak ťa tvoja ruka zvädza na hriech, odtni ju- Mt 5, 30/ sú paradoxami. Na jednej strane zdôrazňujú radikálnosť Božieho slova /kto to môže pochopiť, nech pochopí!/, na druhej strane neprikazujú sebazmrazenie, pretože musíme rešpektovať vlastné telo. V prípade takejto pochybnosti máme sa pridržiavať tradičného

učenia Cirkvi. Zvláštny zmysel týchto slov je: ľudia, ktorí majú túto charizmu, nech sa kvôli Božiemu kráľovstvu neženia.

5. Joz 10, 12: Slnko, zastav sa!

Nejedná sa o vedecký, ale o všeobecne používaný hovorový obret. Podobne ako dnes hovoríme, že slnko vychádza, zapadá... napriek tomu že vieme, že nie slnko sa otáča okolo zeme ale naopak. Zmyslom týchto slov je: Izraeliti prežívali toto víťazstvo ako zázrak: deň trval, pokiaľ nepremohli svojich nepriateľov.

B i b l i e k é k r ú ž k y .

V mnohých častiach sveta sa rozširujú biblické krúžky, t.j. vytvárajú sa skupiny ľudí, ktorí sa pravidelne schádzajú, aby počúvali slová Písma svätého.

Je pochopiteľné, že nie všetky krúžky sú rovnaké. Popíšem, ako účinkujú skupiny na predmestí Ríma, na ktorých sa zúčastňujem.

Zúčastňujú sa ich jednoduchí ľudia - robotníci, ženy v domácnosti, dospelávajúci - niekedy nepraktizujúci náboženstvo, ktorí na pozvanie priateľov alebo známych "objavujú" Ježiša v týchto biblických skupinách.

Raz do týždňa, napr. v stredu večer, zo desiat osôb sa schádza v niektorej rodine, aby počúvali Evanjelium. Presnejšie Pána, ktorý hovorí prostredníctvom Evanjelia. Je to samotný Pán, ktorý nás zvoláva /grécke slovo e k l e z i a znamená presne zhromaždenie/. Začíname krátkou improvizovanou modlitbou, napríklad: "Vďaka Ti, Pane, že si prišiel medzi nás v tento večer, aby sme počúvali Tvoje slová. Zošli na nás Ducha Svätého, aby nám otvoril naše srdcia, aby sme prijali a zúrodnili Tvoje slová. Amen".

Vytvára sa ovzdušie ticha, otvorenosti. Kristus vo svojom spoločenstve - v Cirkvi - hovorí ku mne, k nám; naše srdcia sa dávajú k dispozícii; Písmo sväté neredukujeme podľa našich zámerov: sme ochotní zanechať naše stanoviská.

P r v ý s m e r : odo mňa k Slovu - snažím sa počúvať. Neprerušované čítanie celého úseku z Evanjelia, nie dlhého, ale s úplným zmyslom, z bezchybného prekladu. Používame liturgický preklad s krátkymi poznámkami a s odvolaniami na paralelné biblické texty. Nieкто, bez učných slov, v krátkosti vyloží všeobecný zmysel prečítaného. Poznámky a paralelné texty napomáhajú.

D r u h ý s m e r : Od Slova ku mne - Slovo sa dotýka môjho života. "Pretože ako spráchné dážď a sneh z neba a ta sa nevráti, ale napojí zem, zúrodni ju a dá jej klíčiť a dá semä na siatie a chlieb na jedlo, tak bude moje slovo, ktoré mi vyjde z úst. Nevráti sa ku mne na prázdno, ale urobí čo som si želal a prevedie, k čomu som ho poslal" /Iz 55, 10-11/.

Je to chvíľa zamyslenia a vnútornej modlitby. Cítíme sa provokovaní, súdení Slovom Božím. Znova čítame text, ale môžeme ho kedykoľvek prerušiť. A dokiaľ jeden hovorí, aj keby to bolo dieťa, všetci dávajú pozor. Sledujú Ducha Svätého, snažíme sa o konkrétnu a p l i k á c i u : v našom vzťahu k Bohu, ktorý sa nám už nejaví ako obávaný suverén, ale ako láskyplný Otec a tým, že sa budeme vedome pripravovať na liturgický život a na život spoločenstva v našom každodennom živote /domov, pracovisko, škola.../, kde sa budeme snažiť chovať sa ako bratia a ako s v e d k o v i a toho Krista, ktorého objavujeme. Požiadavka Evanjelia "ak nieкто chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma" /Mk 8, 34/ nás znepokojuje, ale neoberá nás o pokoj, pretože " všetko môžem v tom, ktorý nás posilňuje" /por. Kol 4, 13/. Pocit Božieho synovstva nás posilňuje na našej ceste.

Po našich úvahách si znova neprerušovane prečítame celý odsek, aby nám v srdci ostala ozvena Božieho slova. Nasleduje niekoľko spontánnych modlitieb. Postojačky sa pomodlíme "Otče náš" a ukončíme piesňou.

Celé stretnutie trvá asi jeden a pol hodiny. Na začiatku alebo na konci hovoríme tiež o chorých, starých alebo tých, ktorým treba pomôcť. Na ceste domov máme pocit emauzských učeníkov: Nehorelo nám srdce, keď nám vysvetľoval Písmo? /Lk 24, 32/.

/Článok prevzatý z "Espero katolika, č. 1-3/1983/.

- o -

Niekoľko slov na zamyslenie .

Niektorí z tých, čo počúvali Ježiša, povedali: "Tvrdá je to reč!" - a odišli. Jeden z jeho dvanástich apoštolov ho zradil. Nikodém sa stretal s Ježišom tajne, v noci.

V dnešných dňoch je tiež veľa Nikodémov. Sú Ježišovi priatelia, ale len keď ich nik nevidí, keď im nehrozí nebezpečenstvo. Dlhodobý utlak vo veľa prípadoch pretvorí mentalitu ľudí. Unaví ich ustavičné pretváranie sa a aby vyhli každej nepríjemnosti, prestanu praktizovať svoju vieru.

Kolko detí je nepokrstených. Babičky si idú oči vyplakať, lebo vedia, že pestujú pohančatá. Tajný krst by tomu dieťaťu v budúcnosti málo pomohol, ak bude mať len ateistickú výchovu!

Veľa detí nebolo na spovedi, na prvom svätom prijímaní, na birmovke. Veľa manželstiev nebolo požehnaných v kostole. Nepraktizujúci rodičia v pohodlnosti nechajú aj deti bez sviatostí. Keď neskôr budú z tých detí rodičia, nebudú vedieť naučiť svoje deti ani len Otčenáš!

Žiaľbohu, aj veľa tých čo zostali za hranicami, hoci majú úplnú náboženskú slobodu, zanedbávajú náboženstvom tak seba ako aj svoje deti. Niekedy, keď má prísť na návštevu babička, zajdu si na faru a dajú napraviť na krst aj staršie deti. Potom je spoločný krst. Keď babička odíde, viac ich v kostole nevidieť. Kiežby babičky chodievali na návštevu zakaždým, keď ich deti majú prírastok v rodine!

Pre mnohých, čo nežili v súladnom manželstve, únik za hranice bol riešením toho problému. Väčšina mladých chlapcov nechali manželku a dieťa doma a žijú nadivoko, len civilne zosobášení. Našli seberovných, ktorí odprisahali, že ich poznajú a že sú slobodní. Potom úplne zanedbávajú náboženstvo a vzdajú sa aj vlastného národa. Prestanu chodiť medzi Slovákov, často si aj meno zmenia.

To im ale nepomôže, lebo len čo otvoria ústa každý vie, že za tým menom sa skrýva cudzinec a nikdy nie je úplne prijatý do spoločnosti MyNamarov, Petersonovcov atď. Zapredali svoju vieru, svoju národnosť - a s t r a t i l i t o t o ž n o s t !

Všetko to začalo tým, že nedostali poriadnú kresťanskú výchovu!

- o -

VR, 8.2.1984-sl.

V piatok, 10.2.1984, v predvečer sviatku Panny Márie Lurdskej, bol uverejnený nový apoštolský list Jána Pavla II. "Salvifici Doloris" - O kresťanskom zmysle ľudského utrpenia", nazvaný podľa jeho prvých slov. Dokument má v talianskej verzii 74 strán a významuje sa bohatým teologickým obsahom s výrazným pastoračným zamieraním.

VR, 10.2.1984-č.

- o -

Otec Anton v "Slove do týždňa" hovorí na tému

Z m e n a z m ý š ľ a n i a .

Ak vôbec jestvuje revolúcia, t.j. prudké zmena zmýšľania - skutočná zmena - tak potom iba tá vnútorná. Prichádza k nej iba vtedy, keď sa uskutoční zámena jedného svetonázoru druhým.

Svetonázor však tu rozumieme v tom najradikálnejšom zmysle. Obrazne by sa to dalo povedať asi takto: človek vidí všetko ináč, chápe všetko ináč, odôvodňuje všetko ináč a pociťuje všetko ináč.

Veľké obrátenia a či konverzie majú túto povahu a podstatu. Prichádza k nim prudko - i keď nie bez prípravy - v relatívne krátkom čase, v niektorých prípadoch dokonca v okamihu. Takí ľudia sa potom čudujú sami sebe a nevedia si vysvetliť, čo sa s nimi stalo. Sú akoby vymenení, prípadne akoby sa všetko bolo zmenilo.

Toto je skutočná revolúcia. Lebo revolúcie sú buď mravné alebo vôbec nijaké. To, čo určitá ideológia nazýva revolúciou, nejde do hĺbky. Vo väčšine prípadov sa tu nahrádza jeden typ tyranie druhým. Zmýšľanie ľudí však zostáva to isté. Tí, ktorí boli dole, sa dostali hore a správajú sa tak - ak nie horšie - ako tí, čo tam boli prv. A keď ich zvrhnú tí, ktorí sa znova nachádzajú dole, zopakuje sa celý prípad nanovo!

Kresťanské ponímanie pôstu je v podstate pokusom o zmenu zmýšľania - po grécky metanoia - ako sme to už povedali v predchádzajúcich "slovách do týždňa". Všetko čo sa v pôstnej dobe predpisuje alebo odporúča, ako obmedzovanie určitých primárnych alebo i sekundárnych potrieb - jedlo, pitie, fajčenie atď., modlitba, denne duchovné čítanie, duchovná obnova ale najmä exercície - má za cieľ zmenu zmýšľania. Ak sa dosiahne aspoň dajaká jeho obmena, možno to pokladať za úspech.

V tejto súvislosti sa natíska otázka: Zmení sa zmýšľanie tým, že sa človek snaží ináč myslieť? To jest: je na začiatku myšlienka a či idea a slovo alebo čin? Inými slovami: Treba najprv ináč myslieť, aby sme ináč žili - v horeuvedenom zmysle - alebo treba začať najprv ináč žiť, aby sme mohli ináč myslieť?

Táto otázka je oprávnená, najmä ak sa vezme do ohľadu, že človek nemôže žiť v stálom rozpore sám so sebou. Je v podstate logickou bytosťou, preto možno bez obavy tvrdiť, že ľudia ktorí sa tak správajú ako nemyslia, budú po relatívne kratšom alebo dlhšom čase myslieť tak, ako sa obyčajne správajú, t.j. vnútro sa prispôbujú vonkajšku.

A opak nie je možný ?

Je, ale iba za predpokladu, že vonkajšie správanie sa je čímisi, s čím človek nesúhlasí alebo nie celkom súhlasí alebo že je to skôr následok slabej chvíle, prípadne nepozornosti. Kde však vonkajšie správanie sa je niečím naprogramovaným, naplánovaným, prípadne až naštuďovaným, vtedy maska prilne k tvári a tak sa s ňou stotožní, že viac nikto nebude vedieť - ani dotyčný sám - čo je maska a čo tvár.

Z tohto hľadiska majú pravdu tí, ktorí tvrdia, že primát je v praxi. Podľa nich by sa človek mal tak správať ako keby zmýšľal ako sa správa, lebo takto usmerní a pretvorí zmýšľanie. Je to behaviorizmus prípadne reflexológia čistého zrna. Podľa týchto teórií myšlienka nie je ničím iným, ako odrazom úkonu, činu, gesta, správania sa.

To inými slovami znamená, že zmena zmýšľania a či výchova nie je nič iné ako drezúra. Vychovávaný by bol takto pre schopného vychovávateľa niečím obdobným ako mramor pre sochára. Dosiahol by od neho všetko čo by len chcel - za predpokladu, že vie udrieť v pravom čase na správne miesto správnym spôsobom.

Také jednoduché to však nie je. O tom sa musí presvedčiť každý rodič a vychovávateľ jednoducho preto, že ľudská bytosť je vzhľadom na jej slobodu nevypočítateľná. A takou je aj pre najgeniálnejšieho vychovávateľa, pričom sa sloboda nesmie zamieňať s nedeterminovanosťou a či neurčitosťou vo fyzikálnom zmysle. Lebo sloboda je pozitívnou vlastnosťou rozhodnúť sa pre jednu z daných možností.

A čo keby niekto namietal, že slobodné rozhodovanie je práve v dôsledku jeho nevypočítateľnosti niečím iracionálnym, niečím, na čo vlastne nijaký človek - ani sám rozhodujúci sa - nemá vplyv na základe dajakého rozumného alebo rozumového dôvodu - a vôbec dôvodu? Lebo sloboda a bezdôvodnosť rozhodovania sa navzájom podmieňujú? To je pravda iba natolko, nakoľko je pravdou, že sloboda je niečím skutočne nevypočítateľným a rozumovo skrz-naskrz nepodložiteľným.

Skúsenosť však - vychovávateľská a asketicko-náboženská a či mravne-pastorálna - učí, že človek má vplyv na vlastné rozhodovanie v dôsledku určitých skutkov alebo určitej činnosti, ako askéza a či pôst a modlitba.

Akokoľvek sa to môže zdať protirečivé, predsa je a ostáva pravdivé, skúsenosťou stále potvrdzované tvrdenie, že ľudská sloboda v jej rozhodovaní sa pre dobro a pravdu rastie, upevňuje sa a zdokonaľuje, čím väčší človek rozumovo hľadá pravdu a súčasne sa askézou a modlitbou pretvára. Inými slovami: skutky pokánia, o ktorých sme hovorili v súvislosti s pôstom a modlitba, ktorá je konštitučnou súčasťou pôstu, vytvárajú predpoklady k rastúcej slobode a jej mravnej výšky a či mravnej výšky osobnosti.

Ako možno však na základe tohto všetkého - mohol by sa niekto opýtať - prísť k zmene zmysľania?

S touto otázkou sa budeme snažiť vysporiadať nabudúce - berúc, prirodzene do ohľadu našu dnešnú úvahu.

V tejto súvislosti sa mi zdá veľmi vhodné zdôrazniť aspekt rastu mravnej osobnosti človeka v smere jej pretvorenia a či zmeny zmysľania v horeuvedenom zmysle. Čím väčší sa ľudská myseľ bude snažiť o preniknutie pravdy v širšom a užšom zmysle slova a súčasne čím väčší sa bude vôľa pôstom a modlitbou v horeuvedenom zmysle orientovať k dobru, tým zreteľnejšie a citelnejšie človek pokročí v zmene zmysľania. Jednorázové a nečakané zmeny a či konverzie sa nedajú ani predvídať ani naprogramovať. Sú rýdzim darom prozreteľnej milosti Božej, i keď nie bez predchádzajúcej prípravy dotyčného. Subjektom týchto darov sú obyčajne ľudia, ktorým Boh zveruje dajakú mimoriadnú úlohu v Cirkvi a spoločnosti.

SE, 6.4.1984.

Managua: Predseda nikaragujskej biskupskej konferencie označil predpoklady k voľbám v krajine za úplne nedostačujúce. Pukázal na to, že demokracia nepozostáva iba z toho, že sa ľudu dá chlieb a bývanie, ale aj možnosť rozhodovať o forme vlády. Podľa predsedu v súčasnosti neexistujú na splnenie tejto podmienky ani primerané právnicke podklady, ani slobodné a demokratické základné stanovisko. Voľby sa majú konať 4.11.1984 - a to voľby nového prezidenta, viceprezidenta a ustavodarného zhromaždenia.

Biskupi krajiny žiadajú vo vyhlásení, uverejnenom v novembri 1983, aby vláda vo svojom spoločensko-politickom programe uznala suverenitu ľudu, začala s ním ako so subjektom a nie ako s objektom revolúcie a aby si nenárokovala právo na jednotné myslenie a mienku obyvateľov krajiny.

SE, 7.3.1984

Kresťanská chudoba .

Po 2. svetovej vojne som prišiel do malej dedinky za hranicami. Boli tam niektoré reholné sestry zo Slovenska a chceli, aby som ich navštívil. Keď som vystúpil z autobusu, spýtal som sa jedného roľníka, ktorý pracoval na poli, kde tie sestry býva jú. Ironicky sa usmial a poradil : choďte priamo po tejto ceste a keď u idíte najväčší a najbohatší dom v tomto kraji, ste na mieste. Tam bývajú chudobné reholníčky....

Predaj všetko čo máš a daj chudobným. Ľahko sa to povie, možno i ľahko prevedie. Svätý František sa všetkého vzdal s radostným srdcom, ale potom musel od domu do domu a prosiť, aby mu dali najesť.

Rozuší ľudia povedia: Nebolo by lepšie, keby si bol ponechal to čo mal, žil skromne a nebol na ťarchu iným?

Svätá chudoba! Zakladatelia reholných spoločností ju nazývali svätou. Je to evanjeliová čnosť. Hovorí sa o nej, že ju pred Kristom nepoznali a že si ju nevážili. Keď sv. František chodil po svete a spieval piesne na Pani chudobu, bol si istý, že až v Evanjeliu objavil jej krásu. Že svet o nej nevie - a preto si ju nevážia. Keby ju poznal, všetci by išli za ňou.

Nie je to snáď politicky zveličené? Nie sú i mimo kresťanstvo takí, ktorí vychvaľujú nemajetnosť. Isté je, že to nie je všeobecná mienka. V každodennom živote si ľudia vážia peniaze a majú úctu k bohatým. Ak niektorí ľudia hovoria, že majú radi chudobných, tento úmysel nebýva celkom čistý, pretože medzi chudobnými môžu robiť "pána" oni - na bohatých nestačia. Aj tí, ktorí to s chudobnými úprimne myslia, ich chudobu nemajú radi: chcú im pomôcť, aby sa z tohto nešťastného stavu dostali, aby im zlepšili ich podmienky.

Málokedy sa v dejinách medzi mysliacimi ľuďmi vyskytnú takí, ktorí poukážu na nevýhody a riziká majetku. Zdá sa, že peniaze nás zbavujú starostí o zajtrajšok. Ale ľudská spoločnosť a ekonomické neistoty, ktoré sú s ňou spojené spôsobujú, že so zväčšujúcim sa majetkom starosti narastajú a stávajú sa ťaživými. Človeka oberajú o všetok voľný čas, nedajú mu spať.

Známy pijanský motív: " Blažený ten čo nič nemá, nestará sa kde čo schová; smelo ľahne, smelo vstane; žiaden mu nič neukradne", literárne spracoval L.N. Tolstoj v rozprávke o krajčírovi, ktorý spieval a vyrušoval bohatého suseda v spánku. Ten mu preto daroval mesiac penazi. Krajčír sa celý deň a noc staral o to, či sú peniaze dobre uschované - a viac už nespieval.

Vážne je táto myšlienka rozvedená v indickej askéze. Človeka robia nešťastným túžby a potreby. Obmedzíme potreby človeka na minimum - na trocha rýže a hrnček vody - a bude šťastný. Mysel je slobodná a môže sa zaoberať omnoho dôležitejšími a peknejšími vecami.

Gandhi vo svojom denníku píše, ako začal čítať Bibliu. Cítil povinnosť ju prečítať, aby spoznal kresťanov. Starý zákon ho nudil, ale keď čítal Nový zákon - Kristove kázne o bohatstve, ktoré zadúša semeno Božieho slova - bol presvedčený, že Kristus je pravý jogi, ktorý pekne učí to, po čom túžia indickí múdrci.

Je to pravda? O čo sa vlastne usilovali títo starí múdrci?

Chceli dokázať svetu - ktorý sústavne po niečom túži a preto je nešťastný - že človek naozaj nič nepotrebuje. Nepotrebuje domy- spí vonku. Nepotrebuje šaty - zástanci istého smeru sa nazývali "oblečení vzduchom". Nepotrebuje víno- stačí mu voda. Iba tá trocha rýže ho - bohužiaľ - viaže k spoločnosti. Indický askéta teda nemá veci a tiež ich nepotrebuje. V pravom slova zmysle nie je chudobný, nestráda, je sebestačný.

V tejto súvislosti si všimnime Kristove slová: "pozrite na nebeské vtáctvo. Nežne, neznáša do stodôl a nebeský Otec ich živí. Pozrite sa na poľné ľalie".

Aký je mravný dôsledok tohto ?

Vyplyva z toho, aby sme sa nestarali o to, čo by sme jedli, ani do čoho by sme sa obliekli. Nebeský Otec vie, že to všetko potrebujeme. Ide tu teda o zásadný rozdiel v postoji k veciam: **j o g i i c h n e m á - a l e i c h n a n i n e p o t r e b u j e . K r e s t ě a n s a o n e n e s t a r á - a l e i c h p o t r e b u j e .** A predsa nie je na tom zle. Totiž kresťan má niekoho, kto mu všetko zaobstará, ak bude na prvom mieste hľadať **B o ž i e k r á ľ o v s t v o .**

Toto je celkom zvláštny prípad. Má každý právo na to, aby si to nárokoval?

Toto je veľmi vážna otázka a dala vznik rôznym druhom reholnej chudoby. Zo Skutkov apoštolských vieme, aké nadšenie zavládlo v prvotnej jeruzalemskej cirkvi: všetko predávali a peniaze kládli k nohám apoštolov. Vznik diakonátu súvisí s rozdeľovaním majetku medzi chudobných. Ale zdá sa, že čoskoro došlo k mnohým zlým skúsenostiam s lenivými a tulákmi. V sýrskej cirkvi sa i neskoršie zachoval zvyk, že majú právo na almužnu proroci, t.j. tí, ktorí kážu evanjelium. A predsa sv. Pavol toto privilégiu nechce použiť a živí sa vlastnými rukami i na cestách. Dost' drásticky vyhlásil: kto nepracuje, nech neje!

Toto pravidlo si prisvojili i reholníci- pustovníci. Nechceli žiť z kapitálu. Ten rozdelali a pracovali, aby sa uživil. Zostalo im pri tom mnoho času na modlitbu. Nemali rodinu a akési jogistické zásady tiež uznávali: ten kto sa postí, mnoho nepotrebuje. Teda pri málo práce mali dost' pre seba i pre chorých spolubratov.

Definitívnu formu reholnej chudobe dali tzv. stredoveké kláštory so spoločným životom. I sv. Bazil je presvedčený, že človek nepotrebuje mnoho, ale v pôstoch nechce robiť žiadne fakírstvo. Treba žiť, jesť, bývať, spať. Sú to prirodzené potreby. Ale sú rôzne - podľa rôznych typov ľudí - ich zdravia, práce ktorú robia. Čo potrebujú, musia mať. Kto im teda zaručí, aby neboli iným na obtiaž?

Kláštor! Pretože ten má spoločný majetok. Do jednej kapsy dávajú všetci členovia všetky výťažky práce, i dary ktoré dostanú. Predstavený potom jednotlivcom rozdeľuje podľa skutočnej potreby. Kláštory teda majetok majú - i keď jednotlivci sú chudobní, ale obyčajne svoju chudobu nepocitujú a ani na ňu nemyslia.

Akú to má výhodu ?

Jednotlivci nemusia vyberať prácu podľa toho, aký bude z nej zisk, ale podľa potreby pre Boha, Cirkvi, ľudí. Preto kláštory boli v dejinách Cirkvi stále strediskami tých činností, ktoré nie sú ekonomické, ale bez ktorých spoločnosť degeneruje v nízkymaterializmus! V kláštoroch sa predtým skoro výlučne pestovala kultúra, umenie, duchovné hnutia. Zrušením kláštorov začína vždy rapídne ochudobnenie všetkých vyšších hodnôt!

Dnes síce štát organizuje školy, ústavy, akadémie, ale sotva sa vyskytne niečo nové a už sa zistí, že na to nie sú peniaze. I dnes isté hodnoty zachraňujú vo svete iba reholníci!

Napríklad, pred niekoľkými rokmi bol v Toronte, v Kanade, patristický kongres o sv. Bazilovi. Jeden z veľkých peňažných magnátov mesta, ktorý na toto podujatie prispel, pozval nás na večeru. Odrazu sa spýtal: - Vy ste z Ríma. Čo tam vlastne robíte?

Zasmial som sa a hovorím: Vlastne nič! Hľadám a čítam staré knihy, ktoré nikto iný nečíta.

Pán zostal trochu nesvoj, ale ostatní mu dosvedčili, že je to pravda, že sa zaoberám patológiou. Odrazu zväžnel a povedal: To je luxus, to Vám závidím. Ja si nič také nemôžem dovoliť!

Určite hovoril pravdu. Dnešná ekonomická spoločnosť nikoho nešetří. Všetkých zapojí do denných a ročných starostí o to, čo máme jesť, do čoho sa máme obliekať....

M o d l i ť s a z a r e h o l n é p o v o l a n i a a u m o ž -
n i ť i c h r o z k v e t z n a m e n á o t v o r i ť n á r o d u
o k n á d o i n ý c h , v y š š í c h o b z o r o v !

VR, 24.2.1984-č.

- o -

Vatikán: Švajčiarska biskupská konferencia dňa 6.2.1984 oznámila, že Svätý Otec schválil program svojej návštevy vo Švajčiarsku 12.-17.júna 1984.

VR, 6.2.1984-č.

S k u p i n e k a p u c í n o v Svätý Otec povedal, že ako bratia z ľudu majú - podobne ako Ježiš - ľahší prístup hlavne k veľkým masám chudobných a ponížených. "Dnešní ľudia, ubití vojnami a nespravodlivosťou, zvlášť potrebujú radosť a nádej, ktorú nájdu len v Bohu. Podobne ako svätý František, choďte aj vy medzi ľudí a roznášajte im radosť zo zmierenia s Bohom".

VR, 1.3.1984-sl.

Madrid -Lilla: V nedeľu, 4. marca 1984, vyvrcholili protestné akcie francúzskych občanov proti zamýšľaným zásahom vlády do súkromného školstva manifestáciou vo Versailles, na ktorej sa zúčastnilo pol milióna ľudí z Paríža a okolia. Prítomní boli aj parížsky arcibiskup kardinál Lustiger a parížsky mešťanosta Šilak.

Rodičia predovšetkým pokladajú plán francúzskeho ministra výchovy Savariho za obmedzovanie slobodnej voľby pri výbere školy pre svoje deti. Podľa Savariho by štát v budúcnosti kontroloval súkromné školy a mal právo spolurozhodovania pri zostavovaní učebných osnov a výbere pedagógov. Lillský biskup Vilme, predseda francúzskej biskupskej konferencie na manifestácii zdôraznil - konanej v Lille 25. a 26.2.1984 - že účastníkom neide o to, aby protestovali proti vláde, ale o tomu-ktorému politickému smeru, lež o zachovanie slobodnej voľby škôl.

Ako odpoveď na túto manifestáciu žiadal národný výbor laickej akcie, ktorý je ostro protiklerikálne orientovaný, aby Savari dodržal svoj sľub, že poštátí všetky náboženské školy. Protestná akcia vo Versailles proti zásahom vlády do súkromného školstva bola v poradí už piatou.

Aj v hlavnom meste Španielska sa 25. a 26. 2. 1984 zhromaždilo asi 400 tisíc ľudí, aby protestovali proti návrhu zákona o financovaní škôl, pričom si štát nárokuje právo spolurozhodovania na súkromných školách. Podobne ako vo Francúzsku, aj v Španielsku je väčšina súkromných škôl cirkevná.

SE, 7.3.1984.

Karl Marxstädt: Od polovice decembra 1983 pracujú v tomto východonemckom meste misionárky lásky k blížnemu, reholnej spoločnosti matky Terézie z Kalkuty. Referuje o tom nové číslo lipských katolíckych novín "Deň Pánov". Sestry sa usadili vo farnosti sv. Jozefa a budú sa starať o seniorov a chorých.

Viedeň : Pred 600 rokmi, 21.februára 1384, bola založená teologická fakulta viedenskej univerzity. Je to najstaršia, bez prerušenia existujúca teologická fakulta na svete!

SE, 4.84.

Juhoslávia: V dňoch 8.-9. septembra 1984 prebehne v chorvátskej mariánskej svätyni Maria Bystřica národný Eucharistický kongres. Bude vyvrcholením osláv 1300 výročia pokresťančenia Chorvátska, ktoré započali v jeseni 1975. Zároveň sa oslávi i 300. výročie tejto svätynie.VR,4.84-č.

Príhovor k našim chorým .

Neraz sa stretáme so skutočnosťou, že zdravý človek nie vždy vie pochopiť chorého. Možno ho pochopí až vtedy, keď sám na vlastnom tele pocíti ťarchu nejakej choroby. Našťastie je však aj dost takých, ktorí pri pohľade na chorého cítia spolu s ním jeho utrpenie. Jedným slovom, majú s ním súcit.

Medzi tých, ktorí sa podieľajú na utrpení chorých - na ich bolestiach a trápeniach - patrí zaiste svätý Otec Ján Pavol II. Jeho prvá cesta z Vatikánu 24 hodín po zvolení za pápeža ho viedla na rímsku polikliniku Gemelli, aby tam navštívil svojho spolurodáka a dobrého priateľa, mons. Descura, ktorý bol v tých dňoch vážne chorý. A potom pri stredajších generálnych audienciách, počas pastoračných návštev rímskych farností a na svojich apoštolských cestách do zahraničia vždy venoval a venuje osobitnú pozornosť chorým a trpiacim.

Počas svojej pastoračnej návštevy v Brazílii r. 1980 v príhovore k maľomocným okrem iného povedal: "Ponížený Kristov vikár je dnes medzi vami s takou láskavosťou, s akou božský Majster prijímal zástupy ľudí, osobitne tých, čo znášali ťažké choroby, podobne, ako je to vo vašom prípade .

Mnohí exegéti vysvetľujú, že vonkajšie očistenie tela bolo v tom čase akýmsi symbolom vnútornej zmeny: prinavrátenie čistoty, nádeje a odvahy, ktorá prichádza zhora. Pápež si želá, aby jeho stretnutie s vami prinieslo tieto neoseniteľné vnútorné pocity. On vás povzbudzuje, aby ste dôverovali v pokrok lekárskej vedy a aby ste sa však neustále s d ô v e r o u m o d l i l i . V mene toho istého Ježiša Krista, ktorého tu dnes pred vami predstavujem, vás povzbudzujem, aby ste dobre vedeli využiť a ohodnotiť utrpenie, ktoré nosíte na tele a na duši.

P a m ä t a j t e , ž e u t r p e n i e n i k d y n i e j e m á r n e a n e u ž i t o č n é ! Naopak, práve vo chvíli, keď vás ono zasiahne, vtedy dostáva vaša trpiaca bytosť úlohu, ktorá sa priamo dotýka aj celej ľudskej spoločnosti. Ľudská spoločnosť potrebuje tých, čo vedia trpieť a obetovať sa za jej spásu. Ak uskutočníte tieto veľké idey, ktoré prevyšujú ľudské predstavy, tak potom budete môcť spolupracovať s Kristom na pláne spásy a budete schopní šíriť vôkol seba obdivuhodné príklady morálnej sily.

Ja mám veľkú dôveru vo vás, vo vaše modlitby - a to nielen pre moje úspešné zakončenie mojej apoštolskej cesty v Brazílii, ale i pre všetky starosti, ktoré mi ležia na srdci ako pastierovi univerzálnej Cirkvi".

Vo svojich príhovoroch a homíliach svätý Otec príležitostne hovorí aj o zmysle choroby a o snahe premôcť - alebo aspoň zmenšiť - jej ťarchu. Vo svetle kresťanského učenia choroba je dôkazom Božej lásky! Svätý Ján evanjelista o tom píše takto: "Každú ratolest, ktorá neprináša ovocie, Otec nebeský očisťuje, aby prinášala ešte viac ovocia". Prvý, čo má osch z tohto ovocia, je sám chorý. Avšak za podmienky, že prijíma v duchu odovzdanosti svoj chorobu do vôle Božej. Takto sa stáva schopným prijať hojnejšie milosti očistenia duše a odpustenie časných trestov.

Choroba, prijatá s odovzdanosťou do vôle Božej, je zároveň aj na úžitok celej Cirkvi! Zaiste je nám známe učenie Cirkvi ako o tajomnom tele Kristovom. Tak ako Kristovo utrpenie bolo na osch celej

Cirkvi, všetkým jej údom, podobne aj utrpenie každého jedného prispeje celej Cirkvi.

Svätý Pavol apoštol v liste Kolosanom túto pravdu vyjadruje takto: "Teraz sa však vo svojich utrpeniach radujem nad vami a na vlastnom tele doplňujem, čo Kristovmu umučeniu chýba k dobru jeho tela, t.j. Cirkvi". Tieto pravdy sú svetlom a potechou pre chorých.

Nie zriedka sa však stáva, že aj dobrí kresťania o nich zmýšľajú dosť divno. V rozhovoroch často opakujú: hlavná vec je, aby bol človek zdravý! Chorobu pokladajú iba za Boží trest. Kresťania by mali častejšie uvažovať o spomínaných pravdách viery a posilňovať nimi svoju myseľ. Tak budú lepšie pripravení, ak ich Pán Boh navštíví nejakou chorobou.

V živote svätých máme dosť príkladov, ako s trpezlivosťou prijaté utrpenie znamenalo pre mnohých z nich počiatok obrátenia alebo dokonalejšieho života. Chorý kresťan si nemá nikdy myslieť, že je neužitočným členom ľudskej a kresťanskej spoločnosti. Svätý Pavol apoštol nás učí, že tým čo milujú Boha, všetky veci - teda aj choroby alebo telesné utrpenie a zmrzačenie - prispievajú k dobru. Ide len o to, aby sme sa usilovali s duchom viery prenikať stále viac a viac do tajomstiev Božích plánov a snažili sa ich porozumieť.

Cirkev vďačí chorým na celom svete za ich utrpenie, znášané s kresťanskou vierou a odovzdanosťou do vôle Božej a čaká na podporu ich vrúcnych modlitieb, ktoré o b e t u j ú z v l á š ť z e p o k o j v o s v e t e !

VR, 20.2.84-sl.

- 0 -

Rím: Turecké noviny "Hürriet" a francúzske "Liberation" uverejnili v minulých dňoch rekonštrukciu rozhovoru Jána Pavla II. s atentátnikom Alim Agcom, ku ktorému došlo pri pápežovej návšteve v rímskej väznici Rebbibia 27.12.1983.

"Hürriet" sa vraj podarilo obstarat kópiu filmu, nakrúteného kvôli dokumentácii návštevy. Film je však nemý. V redakcii prišiel ktosi na myšlienku, aby učitelia z rímskej školy pre hluchonemých podľa pohybu perí dešifrovali priebeh rozhovoru, o ktorom - ako je známe - nejestvuje ani písomný záznam. Učiteľom sa to čiastočne podarilo. Podľa tohto prekladu Agca poprosil sv. Otca o odpustenie a povedal mu, že sa za neho modlí a že je šťastný, že vyzdravel.

Keď pápež položil atentátnikovi otázku, ako mohol také čosi vykonať, prekladanie zlyhalo, lebo na filmovom zázname pápežova postava zakrýva Agcove ústa.

Clánok, ktorý uverejnili turecké noviny "Hürriet" sa zdá byť podľa Frankfurter Allgemeine Zeitung vierohodný a neodhaluje nijaké senzácie.

Budapešť: Ešte v tomto roku 1984 sa vydajú v Maďarsku nové učebnice náboženstva, a to séria 7 zväzkov, určená pre katechézu žiakov všetkých školských stupňov. Plánuje sa aj vydanie dia-série.

Viedeň: V súčasnosti pôsobí v katolíckej cirkvi vyše 9 tisíc ženatých mužov vo funkcii stálych diakonov, z toho vyše 6 tisíc v Spojených štátoch a takmer 2 tisíc v Európe. Kandidáti sa pripravujú na túto činnosť niekoľkoročným štúdiom, ktoré sa završí vysviackou za diakona.

Brusel: Pápež Ján Pavol II. navštíví v máji 1985 Holandsko, Belgicko a Luxemburg. Cesta bude trvať týždeň.

Varšava: 16.2.1984 sa vrátil z 9-dnovej návštevy v Poľsku mimoriadny vatikánsky vyslanec, arcibiskup Luigi Poggi. Pred odjetom ešte raz potvrdil záujem sv. Otca a poľských biskupov o nadviazanie diplomatických stykov medzi Varšavou a Vatikánom, ktoré však musia mať solídnu právnu bázu. Poggi odmietol novinárom poskytnúť bližšie informácie. Tlmočník poľskej vlády Urban sa vyjadril, že rozhovory s Poggim mali všeobecný charakter. Podľa kard. Glempa sa vraj diplomatické styky obnovia už tohto roka.

SE, 22.2.1984.

S ~~rešeršným veľkonočným posolstvom~~ sa na vlnách slovenského vysielania Vatikánskeho rozhlasu hlásia ~~seminaristi~~ z Ríma. Nádnes pripravili

Životopis o sv. Fidélovi, rehoľníkovi, mučeníkovi 17. storočia,
ktorého sviatok pripadá na 24. apríla.

Svätý Fidél, vlastným menom Marek Roys, sa narodil v roku 1578 v juhozápadnom Nemecku, v mestečku Sigmaringen, v horlivej katolíckej rodine. Po absolvovaní štúdia filozofie a literatúry, získal doktorát z cirkevného a svetského práva na Freiburgskej univerzite. Niekoľko rokov pracoval ako domáci učiteľ v rodine, s ktorou podnikol dlhú cestu po Európe. Z tohto obdobia je známa jeho zbožnosť a dlhé chvíle strávené pri rozjímaní v kostoloch, okolo ktorých prechádzali.

Po skončení tejto cesty pracoval určitý čas ako právnik. Toto zamestnanie ho však neuspokojovalo, pretože sa chcel úplne zasvätiť Pánovi. S týmto úmyslom požiadal o prijatie do kapucínskej rehole. Vtedy už mal 35, pred sebou sľubnú kariéru, preto mu predstavený odporučal, aby si to ešte rozmyslel. On však, pevný vo svojom rozhodnutí, poprosil o uvedenie do klerického stavu a v tom istom roku dostal vo zvláštnom povolení Svätej Stolice knazské svätenie. Krátko potom bol prijatý do rehole kapucínov, kde dostal meno Fidél. Bolo to v roku 1612.

Po skončení noviciátu si prehľboval určitý čas svoje teologické vedomosti a pripravoval sa na kazateľskú činnosť. V tom čase sa totiž pripravuje a vzniká nová kongregácia "Propaganda fide - pre šírenie viery". Táto má za úlohu okrem iného uskutočňovať teologické dišputy a kázne s protestantmi. P. Fidél sa čoskoro stal horlivým aktorm tejto kongregácie. Na jeho kázne chodilo veľa ľudí a mnoho z nich sa obrátilo. Je známe udalosť z jednej takejto verejnej dišputy, uskutočnenej 2. februára 1622 s Rudolfom Salicom, ktorý bol uznávaným majstrom vo vykladaní Zwingliho doktríny. Na konci dišputy Salic povedal P. Fidélovi: "Môj otče, zvíťazili ste!" - a s plačom odišiel z kostola. Mnoho ľudí sa vtedy obrátilo.

O niekoľko týždňov, 24. apríla 1622, mal kázať v protestantskej obci Seewis /vo Svajčiarsku/, kde bol pozvaný miestnymi obyvateľmi. Hoci tušil v tom nebezpečenstvo, odišiel tam. Bola vtedy 4. veľkonočná nedeľa. Keď o pol deviatej hodiny vstupoval do chrámu, všimol si na dverách nápis: "Dnes budeš kázať naposledy!" Svoju kázen začal na tému z listu sv. Pavla Efezanom: Len jeden je Pán, jedna viera a jeden krst.

Počas kázne nastal v kostole veľký šum. Keď skončil, zostal dlhý čas kľačať pred oltárom, ako to mal vždy pred káznou a po kázni vo zvyku. Vtedy pristúpila k nemu skupina asi 20 mužov, ozbrojených sekerami, mečmi a dýkami a jeden z nich sa ho spýtal: Povedz, chceš prijať našu vieru alebo nie?!

Prišiel som sem - odpovedal - aby som bojoval proti bludnej viere, nie aby som ju prijal!

Ako to počuli, vrhli sa na neho a surovo ho zavraždili, dokaličiac jeho telo. Takto sa stal páter Fidél prvomučeníkom kongregácie propaganda fide, ktorá dnes nesie názov Kongregácia pre evanjelizáciu národov a najmladším mučeníkom rehole kapucínov - mal vtedy iba 44 rokov!

Keď nám Cirkev predkladá tohto svätca, vyberme si z jeho života to, čo je pre nás, v našich podmienkach aktuálne a potrebné.

Leopold M A N D I Ć, chorvátsky kapucín, apoštol pokánia.

Dňa 16. októbra 1983 Pápež Ján Pavol II. vyhlásil za svätého apoštola pokánia, chorvátskeho kapucína bl. Leopolda MANDICA. Na slávnosti svätorečenia boli prítomní aj biskupi, účastníci celocirkevnej biskupskej synody, ktorá sa začala vo štvrtok, 29. septembra 1983, na sviatok archanjelov Michala, Gabriela a Rafaela. Slávnosť veľmi dobre zapadla do Jubilejného roku vykúpenia, kedy Cirkev osobitným spôsobom zdôrazňovala dôležitosť a potrebu z m i e r e n i a a p o k á n i a .

Páter L e o p o l d, krstným menom Bohdan, sa narodil 12. mája 1866 v mestečku Castel Nuova, dnes Herzeg Novi, v Boke Kotorskej, na Adrii. Bol posledným z dvanástich detí. Vyrástol v rodine, kde sa zachovávali Božie prikázania, svätila sa nedela a kde sa denne modlievali. Prvé náboženské poznatky, Lásku k Bohu a k Panne Márii mu vstiepovala od utleho veku do srdca jeho matka. Denne chodieval s otcom alebo matkou na svätú omšu a na sväté prijímanie. Nikdy nedovolil, aby sa v jeho prítomnosti rozprávali neslušné veci. Takého ho poznali susedia a ostatní obyvatelia mesta a dávali ho za príklad svojim deťom. V dobrom rodinnom a kresťanskom prostredí dozrelo v mladom Bohdanovi povolanie stať sa knazom. Ako 16-ročný vstúpil do malého seminára k a p u c í n o v v Udine, ktorý ho po dvoch rokoch poslali do noviciátu, kde zložil prvé reholné sluby, prijal meno Leopold a ako 24-ročný bol vysvätený za knaza.

Nakoľko pochádzal z krajiny, poznačenej rôznosťou náboženských vyznaní, páter Leopold Mandič sa chcel zo začiatku venovať apoštolátu za zjednotenie kresťanov, vrátiac sa do svojej rodnej vlasti. Avšak z dôvodov svojho nie veľmi dobrého zdravotného stavu, ako aj preto, že mal ťažkosti s vyjadrovaním sa, predstavení rozhodli, aby sa venoval vysluhovaniu sviatosti pokánia.

Teda hlavnou črtou jeho knazského života je to, že strávil skoro celý svoj knazský život v spovednici - a to skoro 50 rokov!

Ako spovedník mal mimoriadny dar, akúsi zvláštnu príťažlivosť, ktorou sa čoskoro stal známym. Toto sa prejavovalo u neho od začiatku jeho knazského života: vo veľkých kláštoroch, do ktorých ho povolala Božia Prozreteľnosť, až po Padovu, kde zostal spovedníkom do svojej smrti. Prichádzali sa k nemu spovedať jednoduchí ľudia, intelektuáli, knazi, ale aj biskupi a kardináli. Prichádzali k nemu s dôverou, aby počuli z jeho úst slová útechy a odpustenia. Volali ho spovedať najmä k zomierajúcim a zatvrdlívym hriešnikom. Zomrel v roku 1942.

Prečo toto všetko ?

Pre jeho svätosť života, pre zvláštnu milosť prenikať do duše a svedomia kajcníkov, ktorú dostal od Pána Boha vo zvláštnej miere a najmä pre jeho veľkú dobrotu a zhovievavosť voči hriešnikom. Vo svojej skromnej cele a v spovednici rozhrešoval duše od hriechov a zmieroval s nebeským Otcom.

Pápež Pavol VI. vyhlásil pátra Leopolda Mandiča za brahoslaveného 2. mája 1966.

Svätorečenie tohto apoštola bolo práve v čase celocirkevnej biskupskej synody, na ktorej synodálni otcovia rokovali o zmierení a pokání.

VR, 28.9.1983-sl.

Z jeho života a pôsobenia možno vyzdvihnúť tri body posolstva :

1. Snažiť sa o dorozumenie medzi národmi.

Nový svätý, rodom Chorvát, prežil celý svoj život v Taliansku, teda v cudzej krajine, ale svoju rodnú vlasť nikdy nezaprel. Prijímal bez najmenšieho rozdielu všetkých s vedomím, že človek je viac ako dejinami vytvárané štruktúry národov a štátov. Celým svojím životom bol ohlasom Božieho posolstva pre nás, súčasníkov a poučením, že iba vo vzájomnej úcte, spravodlivosti a láske možno zaistiť a uskutočniť ľudsku budúcnosť všetkým ľuďom.

2. Ekumenická láska medzi kresťanmi.

Od malička poznal pravoslávnych bratov. Pred II. vatikánskym koncilom nemohol viesť dialóg ani iné interkonfesijné snahy, ale mal lásku ku všetkým, lásku ozajstnú. A pretože vedel, že jednota môže byť uskutočnená po ľudskom porozumení a pričinení iba Božím darom, osobne sa snažil, ako mohol a vedel, modlitbou a obetami o zjednotenie.

3. Súcit s úbohými a hriešnikmi.

I v noci bol vždy pripravený prijať kohokoľvek, kto hľadal, potreboval pomoc, predovšetkým duchovnú. Uskutočňoval predovšetkým doslova a do písmena Božie milosrdenstvo na zemi. Niekedy mu vytýkali, že je veľmi láskavý a dobrotivý. Na to odpovedal: "Pán bude sudiť a Pán ma ospravedlní. Som v službe jeho lásky a milosrdenstva".

Nový svätý zanechal posolstvo svojho plodného, i keď skrytého života, a aktuálnu výzvu nám všetkým. Každý z nás je povolaný byť "človekom pre druhých". Majte vieru - hovorieval - z nej útechu, silu a vždy plnú dôveru!

/Z obežníku pražského arcibiskupstva č. 2/1984, str. 9, č.j. 170/84/.

- o -

Slová Svätého Otca pri svätorečení sv. Leopolda Mandiča dňa 16.10.83.

"V súčasnom období má zvláštny význam zapísanie blaženého Leopolda Mandiča do zoznamu svätých. Skutočne, vo svojej dobe bol hrdinským služobníkom zmierenia a pokory."

Narodil sa v Herzeg Novom v Boke Kotorskej, v šestnástich rokoch opustil rodinu a svoju krajinu a vstúpil do seminára rádu kapucínov v Udine. Jeho život plynul bez veľkých udalostí. Bolo v tom niekoľko sťahovaní z kláštora do kláštora, ako to býva vo zvyku u kapucínov a nič viac. Nakoniec bol určený pre kláštor v Padove, kde pôsobil až do svojej smrti.

Avšak práve v tejto jednoduchosti, na pohľad všedného života, Duch Svätý podnietil novú veľkosť heroickej vernosti ku Kristovi, františkánskeho ideálu a knazskej služby bratom.

Svätý Leopold nezanechal za sebou teologické alebo literárne diela, neoslnoval svojou kultúrou, nezakladal hnutia dobročinných spolkov. Pre všetkých tých, ktorí ho poznali, nebol ničím iným ako chudobným bratom, drobným, často chorľavým.

Jeho veľkosť je inde : v obetovaní, v darovaní seba zo dňa na deň, po celý čas jeho knazského života, po celých 52 rokov, v mlčaní, v uzavrenosti, v skrytosti spovednice: "Dobrý pastier dáva život za ovce". P. Leopold bol vždy ochotný a usmievavý, rozvážny a čnostný, diskretný dôverník a verný otec duší, ohľaduplný učiteľ, duchovný radca plný porozumenia a trpezlivosti.

Koby sme ho chceli označiť jediným slovom, ako to robievali za jeho života jeho kajúcnici a spolubratia, tak bol "spovedníkom": on vedel s p o v e d ať - a práve v tom je jeho veľkosť. V tom, že sa snažil ustúpiť do pozadia, aby uvoľnil miesto skutočnému Pastierovi duši. Pozrime, ako prejavoval svoju službu: "Všetko ukryme, dokonca i to, čo by mohlo vyzerať ako dar Boží, aby sa s tým neobchodovalo. Jedine Bohu česť a chvála! Keby to bolo možné, mali by sme prejsť zemou ako tiene, ktoré za sebou nezanechajú žiadnu stopu!" A tomu, kto by sa ho opýtal, ako môže takto žiť, odpovedal by: "To je môj život!"

"Dobrý pastier dáva život za svoje ovce". Ľudskými očami život nášho svätca vyzerať ako strom, ktorému neviditeľná ruka odrezala všetky konáre, jednu za druhou. P. Leopold bol knazom, ktorý nemohol kázať a až do konca stále očakával deň, kedy bude môcť odcestovať do misií: vručne tužil stať sa misionárom. Ale nikdy neodišiel pre svoje slabé zdravie. Bol knazom takého veľkého ekumenického ducha, že v každodennom živote - darovaním seba - prinášal obeť Pánovi... aby sa znovu obnovila úplná jednota medzi latinskou cirkvou a východnými cirkvami, ešte odlúčenými, aby bol znova "jeden ovčinec a jeden pastier". Svoje ekumenické povolanie prežíval úplne skrytým spôsobom. So slzami v očiach priznával: "Budem misionárom tu, v poslušnosti a konaní svojej služby". A ďalej: "Každá duša, ktorá vyhľadá moju službu, bude pre mňa znamenať môj Východ".

A čo zostalo sv. Leopoldovi? Komu a čomu slúžil jeho život? Zostali mu bratia a sestry, ktorí potrebovali Boha a preto k nemu prichádzali, žiadajúc odpustenie, útechu, pokoj, svetlo. Ľudskí chudáci, ktorí boli bez Boha, bez lásky, nádeje. Týmto chudákom sv. Leopold daroval svoj život, za nich obetoval svoje modlitby a bolesti, predovšetkým s nimi slávil sviatosť zmierenia. Tu žil svoju c h a r i z m u . Tu sa hrdinským spôsobom prejavili jeho čnosti. Slávil sviatosť smierenia, konajúc svoju službu v tieni Ukrižovaného Krista. Pohľadom nasmerovaným na kríž, ktorý visel nad kajúcnikovým kľakátkom. Ukrižovaný bol vždy tým hlavným. "On je tým, ktorý odpúšťa. On dáva rozhrešenie!" On, Pastier stáda.

Svätý Leopold svoju službu ponáral do modlitby a rozjímania. Bol spovedníkom neprotižitej modlitby, spovedníkom, ktorý stále žil vnášaný do Boha v nadprirodzenom vzduší.

Ďalej pokračoval Svätý Otec na základe biblického čítania o Mojžišovi, ktorý sa modlil so zdvihnutými rukami, príhovorom o potrebe v y t r v a l e j m o d l i t b y . Porovnal dvíhnuté ruky Mojžišove s rukami sv. Leopolda, ktoré sa dvíhali nad kajúcnikmi. Pápež upozornil, že to je cesta, ktorou sa získava láska, ktorou je Boh. Vrcholom tohto je svedectvo kríža Ježiša Krista nad celými dejinami človeka a sveta. Človeku hrozí nielen nukleárna smrť, ale tiež smrť duchovná. "Ako má žiť duch človeka, keď neverí v lásku?" /Jn 10,16/. Pápež potom upozornil, že žiaduce zmierenie medzi ľuďmi sa nemôže dosiahnuť iba spravodlivosťou a dialogom, dokiaľ sa neuvoľní mohutná sila s p o l o č e n s k e j l á s k y . A láska je z Boha.

/Obežník pražského arcibiskupstva č. 1/84, príloha 1, str. 1-2./

- 0 -

Skupine kapucínov povedal Svätý Otec, že ako bratia z ľudu, majú podobne ako Ježiš ľahší prístup hlavne k veľkým masám chudobných a ponížených.

"Dnešní ľudia, ubití vojnami a nespravodlivosťou, zvlášť potrebujú radosť a nádej, ktorú nájdú len v Bohu. Podobne ako sv. František, choďte aj vy medzi ľuďmi a roznášajte im radosť a zmierenie s Bohom!"

VR, 1.3.1984-sl.

Počas pobytu v Ríme som mal príležitosť navštíviť v neďalekom San Vittorino misijné spoločenstvo "Oblátov Panny Márie", v ktorom je stigmatizovaný P. Gino Buressi. Pôsobil tam mnoho rokov ako diakon a v roku 1983 prijal knazské svätenie.

Pre mňa to bol zážitok, ktorý som mal v období II. vatikánskeho koncilu pri návšteve vtedy ešte žijúceho stigmatizovaného knaza P. Pia v južnom Taliansku v San Giovanni Rotondo.

P. Gino Buressi ma prijal s hrejucou vládňosťou, ktorú majú tí, ktorí sa celkom zasvätili Kristovi. Zotrval so mnou v hovore neobyčajne hlbokom asi dve hodiny. Vyžiarovalo z neho svätopavlovské "mne žiť znamená Kristus!"

Keď som sa ho spýtal, v čom má byť podľa jeho názoru hlavné zameranie duchovného života kresťanov a osôb Bohu zasvätených dnes, povedal: "Kristus chce nielen prichádzať na oltár a tak sa sprítomňovať zázrakom poslednej večere a svoju krvavú obeť na kríži. Chce nielen k nám prichádzať a zostať s nami vo svätostánku. Chce, aby sme zostávali s ním nielen zjednotení, ale hlboko stotožnení v našom dennom, všednom živote a tak aby sme ho zo seba vyžiarovali. To platilo vždy, ale v súčasnej dobe je to zvlášť naliehavé!"

Áno, to očakáva Kristus od každého kresťana vždy a hlavne dnes, ale v najväčšej plnosti hlavne od tých, ktorí sú zvlášť zasvätení jemu ako knazi a ako osoby reholné. Veľká duchovná bieda mnohých dnešných kresťanov a tiež osôb Bohu zasvätených je v tom, že sa nechávajú veľmi naplňovať vonkajšími vplyvmi. Pôsobí tu veľké množstvo rôznych informácií, tlač, rozhlas, televízia, výber rôznych atrakcií, často rafinovaných, stály styk s ľuďmi atď.

To ovšem neznačí, že by sme sa mali stiahnuť do samoty, ako tomu bolo predtým u pustovníkov, ale Kristus musí mať vždy prvé a vedúce miesto v našom vnútri a tiež v našom dennom živote.

Práve v tom je dnes veľký nedostatok, že neraz má v srdci nielen kresťanov, ale i osôb Bohu zasvätených veľmi mnoho miesta niečo iné.

Kristus sa nevnučuje, ale trpezlivo čaká, až bude pre neho miesto. "Stojím pri dverách tvojho srdca a čakám, až mi otvoríš." Sú to slová veľmi jasné a presvedčivé.

P. Gino veľmi zdôrazňoval: "Treba plniť - a to do všetkých dôsledkov - výzvu nášho Majstra a Pána: Budete o mne vydávať svedectvo!"

Na P. Ginovi je vidieť, že je vnútorne veľmi hlboko zjednotený s Kristom. Je mu však i navonok pripodobnený tým, že na svojich rukách má stigmy, ktoré sa ozývajú veľmi bolestivo hlavne v piatok a krvácajú. Nikomu ich však neukazuje. Preto nosí rukavice bez prstov.

Pri rozhovore s ním som prežíval to isté, ako keď som bol pri stigmatizovanom kapucínskom knazovi P. Piovi v San Giovanni Rotondo v južnom Taliansku; totiž, že som cítil veľmi výraznú vôňu, ktorá vychádzala z jeho stigiem.

P. Gino je vysokej a priamej postavy. Je neobyčajne vládny, mierny, láskavý, pozorný, obetavý a trpezlivý, napriek všetkým často veľmi náročným návštevám tých, ktorí k nemu prichádzajú s prosbami o radu, pomoc a to často v prípadoch veľmi ťažkých, po stránke ľudskej neraz beznádejných. "Boh je láska", napísal apoštol sv. Ján /1 Jn 4,8/. On je skutočne obrazom Božej lásky. Tak tomu má byť u každého kresťana a hlavne u knaza a osoby reholnej.

~~Sú zaregistrované tiež veľmi vážne prípady náhleho uzdravenia v jeho blízkosti. Predovšetkým je všad rad tých, ktorí sa v jeho blízkosti uzdravia duchovne, t.j. obrátia sa k Bohu. Tak napr. jeden Talian prišiel s tým úmyslom, aby mu otvorene prejavil svoje pohrdanie. Avšak za necelé dve hodiny kľačal na kolenách, plakal, zmieril sa s Cirkvou a to ešte s 23 priateľmi, ktorí ho sprevádzali.~~

Sú ďalšie prípady podobného druhu a nie je ich málo. Zaujímavý je prípad mormona, ktorý sa vybral do San Vittorino, aby ho "obrátil". Avšak i ten sa obrátil a teraz vyučuje taliančinu v seminári, ktorý je pri tamojšom misijnom spoločenstve "Oblátov Panny Márie", v ktorom študuje mnoho cudzincov.

P. Gino vyniká tiež veľkou úctou a dôverou k Panne Márii. Preto okrem dennej modlitby breviára je jeho pravidelnou modlitbou tiež svätý ruženec. Jeho dielom je tiež nový kostol, postavený v poslednom čase v San Vittorino na počesť Zjavenia Panny Márie vo Fatime, ktorý sa stále viac a viac stáva cieľom mnohých putníkov.

Jeho príklad nielen veľmi oslovuje, ale zároveň je veľkou výzvou do našich radov. - František kard. Tomášek.

/Z obežníka pražskej arcidiecézy, č. 3/84, príloha č. 12, str. 1-2. Oboznáňte s tým príležitostne veriaciach/.

V y d á v a n i e s v e d e c t v a .

Už u prvých kresťanov si všímali ich pohanskí spoluobčania, že sa vyznačujú zvláštnym chovaním k sebe navzájom i k ostatným ľuďom. Tak plnili výzvu Kristovu: "Buďte mojimi svedkami..." /Sk. ap. 1,8/.

Prvou radikálnou zmenou tu bol postoj k postihnutým akýkoľvek ranami osudu, telesnou alebo duševnou chorobou, neúspechom v rôznom konaní. V staroveku sa väčšina ľudí týmto postihnutím vysmievala, neúspech a nešťastie sa pripočítalo neopatrnosti, hlúposti, nedostatočnému obetovaniu bohom a pod., uznávalo sa jednoducho iba zavinenie jedincom.

Kresťanstvo - láskou k trpiacim, úbohým, postihnutým, bojom proti otroctvu a pod., hlásaním rovnosti všetkých ľudí, bolo prevratným ponímaním. Toto vydávanie svedectva platí i dnes, i ľudia bez viery niekedy priznávajú: "Tak mohla pomôcť postihnutému iba katolícka rodina, nikto iný by mi tak nebol pomohol".

Toto svedectvo lásky a spolucítania je potom najlepším dôkazom skutočného prežívania evanjelia, nielen hlásanie slovami, ale predovšetkým skutkami vzájomnej pomoci. Práve v tom má byť výrazná charakteristika kresťanov ako jedincov, i celých kresťanských obcí.

Skupina katolíckych kresťanov, ktorí sú skutočne príkladom života podľa evanjelia, je istotne okoliu nápadná. Ľudské chyby nemožno celkom odstrániť, ale možno pracovať na vlastnom zdokonalení, osobne i v celých skupinách. Kto sa od takejto skupiny odlučí tým, že je v akejkoľvek forme verejného pohoršenia /opilstvo, nevera v manželstve, zlá starostlivosť o deti, nepoctivé konanie atď./, vrhá tiež súčasne tien na celú skupinu.

Preto Pán Ježiš povedal: "Tak nech svieta vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a velebili vášho Otca na nebesiach" /Mt 5,16/. A apoštol sv. Pavol nás nabáda: "Vaša ušľachtilosť nech je známa všetkým ľuďom" /Fil 4,5/.

/Obežník arcibiskupstva pražského č. 3/84, príloha č. 7. Príležitostne poučte o tom veriaciach/.

Turínske plátno a kríž .

Zvláštnu sochu dostal vlni Svätý Otec na svätopeterskej námestí počas stredajšej generálnej audiencie od istého Američana mladistvého výzoru. Vlastne to nebola ani socha, lež reliéf, predstavujúci asi 1,80 m vysokého muža. Napriek rozoklanému povrchu, bolo možno jasne rozoznať hlavu, ruky krížom preložené na lone a nohy s chodidlami jedno na druhom.

Mal to byť azda ďalší prírastok do zbierky umeleckých diel vo vaticánskych múzeách?

Američan sa menoval John Jackson a vedľa neho stála jeho manželka, syn a dcéra. Nie je sochárom, ale profesorom fyziky na univerzite v Colorade. A jeho dielo nie je reléfom v pravom zmysle slova, lež prácou computera.

Ide o trojdimenzionálny obraz muža, ktorého zavinuli do plátna, uchovávaného v Turíne.

Profesor Jackson bol v roku 1978 členom skupiny vedcov, ktorí smeli po prvýkrát v dejinách skúmať túto podivuhodnú relikviu podľa všetkých pravidiel exaktných vied. Venovali tomu celých päť dní. Výsledky skumania skupiny vedcov "Výskumný projekt Turínskeho plátna" sa po prvýkrát dostali do odborných časopisov rozličných vedeckých disciplín s medzinárodnou úrovňou. Ide vcelku o 24 článkov.

Skupina vedcov sa zhodla v názore, že do Turínskeho plátna skutočne zavinuli mrtve telo muža, že stopy po krvi sú skutočnou ľudskou krvou skupiny AB-atď., atď.- na celom rade ďalších nepochybných skutočností.

Prirodzene, že jestvuje aj veľa otvorených otázok. Prof. Jackson sa špecializoval predovšetkým na výskum filmového materiálu. Na vyhotovenie veľkých fotografií sa používali tie isté metódy a computery, ako pri vyhotovovaní fotografií povrchu Mesiaca a Marsa na základe impulzov, pochádzajúcich z kamier družíc. Komplikované aparáty amerického výskumného strediska NASA umožňujú vytvárať trojdimenzionálne obrazy. Podľa Jacksona a jeho kolegov spektrálna analýza obrazu na turínskom plátno evidentne dokazuje, že nemôže ísť o maľbu!

Zaujímavé, že ostáva i naďalej nejasné - prof. Jackson to pri tlačovej konferencii v Ríme otvorene priznal - akým spôsobom sa mohli na plátno vytvoriť odtlačky mrtveho tela?

Pre prof. Jacksona by bolo veľkým zadostučinením, keby Svätá Stolica dovolila obetovať niekoľko štvorcových centimetrov turínskeho plátna, ktoré by sa doslova atomizovali, aby sa takto mohol určiť jeho vek. Ako veriaci katolík by sa vraj tešil, keby svojimi vedeckými prácami mohol prispieť k dokázaniu, že bičovaný, trním korunovaný, ukrižovaný a kopijou preboďnutý muž, ktorého zavinuli do turínskeho plátna a uložili do kamennej hrobky Jozefa Arimatejského, bol Ježiš z Nazaretu.

Nateraz tento dôkaz ešte nejestvuje. Čo máme v rukách, je iba pravdepodobnosť. Kvôli úplnosti však treba dodať, že Turínske plátno nehrá v kresťanstve alebo v katolicizme dajakú ústrednú rolu. Ci ho niekto pokladá alebo nepokladá za autentické, nestáva sa tým ani lepším ani horším katolíkom.

Na záver otázku : Prečo sa kresťania tak často a vytrvale vracajú k rozjímaniu o Kristovom utrpení a jeho kríži ?

Všade sa s týmto krížom stretávame: v príbytkoch, na cintorínoch, ako prívesok na krku alebo odznak na golieri- a kresťania ním všetko

žehnajú. Znakom kríža začínajú a končia deň, prežehnávajú sa pred prácou, pred jedlom, pred štúdiom, pred cestou, pred dôležitými rozhodnutiami, ale naďovšetko modlia sa pred krížom.

Prečo práve pred ním, pred týmto znakom utrpenia a smrti ?

Dôvodov je veľa, no najdôležitejšie budú azda dva. Pozastavme sa najprv pri prvom - pri nádeji. V krátkosti by sa dal asi takto vyjadriť :

ak ten, ktorý je na kríži, bol skutočne Bohočlovek a ak všetky tie kruté bolesti križovania a umierania vzal na seba ako zadostučinenie za hriechy sveta, tak potom nikto viac nemá práva a možnosti pochybovať o Božom milosrdenstve! Boh je ochotný odpustiť každú, aj tu najstrašnejšiu vinu, lebo jeho Syn už vopred zaplatil účet. Stačí sa s dôverou a lútosťou odvolať na Ježiša!

Druhý dôvod spočíva v odpovedi na najpalčivejšiu otázku ľudského jestvovania: prečo b o l e s ť a s m r ť ?

Kto sa zahľadí na kríž a uvedomí si, kto na ňom odvisol a začo, ten začne pomaly chápať, že aj bolesť, ba dokonca aj smrť môže mať zmysel v pláne prozreteľnosti Božej.

Preto sa kresťania vždy budú vracat' ku krížu, budú z neho čerpať nádej a nájdu v ňom riešenie svojich krížov - nie síce úplne jasné a pochopiteľné, ale uspokojujúce a upokojujúce!

SE, Veľká noc 1984.

- o -

Podľa Frankfurter Allgemeine Zeitung slávil Rím "sviatok mladých" takým spôsobom, na aký dnešný svet nie je viac zvyknutý a za takej účasti mladých ľudí, ako Rím nikdy vo svojich dejinách nezažil.

Asi 20 tisíc ich bolo pri otvorení sviatku, 70 tisíc pri prvom stretnutí s pápežom, asi toľko na križovej ceste v Koloseu spolu s matkou Teréziou a Rogerom Schutzom z Taizé, asi 220 tisíc, resp. vyše 300 tisíc podľa Zddeutsche Zeitung na stretnutí s pápežom a kvetnonedelnej pápežskej omši 1984, ktorou vyvrcholila rímska púť katolíckej mládeže sveta pri príležitosti Svätého roku vykúpenia, zhromaždené zo 66 štátov.

Napriek nevyhnutnej masovosti tejto mimoriadnej udalosti katolíckeho sveta, zažili státisíce mladých ľudí hodiny a dni mimoriadných duchovných zážitkov za spoločnej modlitby, meditácie, po rozličných kostoloch Ríma, ako i napočetných stretnutiach s biskupmi a významnými osobnosťami Cirkvi. Rimania a pútnici z celého sveta mali možnosť vidieť inú tvár mládeže. S prekvapením pozorovali, že je schopná premodliť sa celé hodiny v chrámoch, stráviť noci v adorácii Eucharistie, pokojne spievať meditačné piesne a naplniť mesto príjemnou a čerstvou radosťou, ktorá stojí v takom ostrom kontraste s nespokojným a nebezpečným výbuchom veselosti diskoték a moderných festivalov! - Takto komentovali správanie sa mládeže Frankfurter Allgemeine Zeitung, ako i Rádio Vatikán.

Slovenská mládež bola prítomná iba symbolicky. Rakúska mládež totiž na obetovanie darovala sv. Otcovi list slovenskej mládeže mládeži rakúskej, ako i odpoveď mladých Rakúšanov Slovákom!

Pápež vo svojich preslovoch charakterizoval sviatok mladých ako znak nádeje, ako svedectvo vitality viery, ako osobné priznanie sa ku Kristovi. Ján Pavol II. mal porozumenie, že nesúhlasia s civilizáciou súčasného sveta a že ju nepokladajú za svoju. Odporučal im hrať úlohu prorockú v boji proti svetu a jeho kulture smrti. Proti blízovstvu nukleárnej konfrontácie, teroru, odsunu starých a telesne postihnutých. Odporučal, aby mladí dali svojim životom príklad mravných hodnôt, ktorých zárukou je Kristus...

VR, Veľká Noc 1984.

Štyri dôvody proti televízii.

Obdržal som knižku, na prvý pohľad veľmi podivnú Jerry Mendes: "Štyri dôvody na to, aby sme odstránili televíziu". Vyšla v taliančine v Bari.

Je to iste divný titul, keď vidíme na všetkých múroch reklamy na nové televízory a keď počujeme ľudí hovoriť o tom, čo bolo včera v televíznom programe. Ale nie je to kniha úplne osamotená. Už pred niekoľkými rokmi Američan Don McGaire začal boj za zrušenie televízie v knihe "Deň, kedy zomrela televízia".

Mendes je systematickejší. Zhrňuje, ako už v titule vyhlasuje, svoje dôvody do štyroch bodov:

P r v ý d ô v o d je, povedali by sme, ekologický. Dnešná spoločnosť je tak usporiadaná, že nás deň za dňom viac vzdialuje od priameho styku s prírodou. Tí, ktorí žijú vo veľkých mestách, majú k nej ďaleko. V parkoch je z nej iba umelá rezervácia. Ľudia týmto vzdialením sa od prírody vždy trpeli. Robili preto všetko možné, aby sa k nej nejako vrátili: v nedeľu vstávali zavčasu, aby mohli vlakom ísť niekde do okolia. Deti brávali so sebou, aby mohli behať niekde po lúke a objaviť, že existujú rastliny, zvieratá, ryby. Aj najbohatší pán sa vyzul pri potoku, aby sa dotkol tečúcej vody. Ľudia boli smutní, keď v nedeľu pršalo. Stratili kus skutočného života.

Pohrdalo sa tými, ktorí nikde neboli, nič neobjavili. Dnešný človek objavuje neporovnateľne viac lesov, hôr, zvierat, morí - nie však v skutočnosti, ale vo filmovej ilúzii televízneho programu. Viem mnoho o živote, ale n e ž i j e n o . Jeho poznanie nie je stretnutím.

D r u h ý d ô v o d proti TV je sociálny. Stále viac žijeme pod tlakom. Zdá sa, že sme slobodní, ale v skutočnosti nemáme na nič samostatný názor.

Keďysi tomu tiež tak bolo. Veď i na dedinách a v malých mestách reči, vypovedané názory tyranizovali tak, že sa málokto mohol ozvať proti. Ale stále to bolo iba násilie zvonka, od ľudí, ktorých sme mohli identifikovať, zistiť, odhadnúť ich úmysly. A keď boli dotieraví, zavreli sme dvere. Doma sme boli sami.

V TV je tomu ináč. Tu nám neznámi činitelia rafinovane vsugerujú svoje názory na všetko! Nemôžeme ich kontrolovať, ani nevieme, aké úmysly sa za tým ukrývajú. Náš svetový názor je sfaľšovaný m a n i - p u l a n t a m i .

T r e t í d ô v o d rozvíja myšlienku, vyslovenú v predošlom. Tým, že sa človek nekontroluje, že nekontroluje správy ktoré prijíma, ubíja sám seba. Stretnutie so skutočnosťou vyprovokuje automaticky postoj. Stretnúť hada v lese je istotne niečo celkom iné ako sa dívať na fotografie hadov: nie sú nebezpeční, neuteká sa pred nimi. Ale ani motýle nie sú lákavé - nenaháňame ich klobúkom.

Človek v TV vidí svet, ale v skutočnosti ho vníma iba okrajovo, matne. Uzatvára sa sám do seba a je bez prirodzených dojmov či zážitkov. Ak sú na programe ľudia ktorí plačú, čoskoro sa naučíme s nimi neplačať.

Š t v r t ý d ô v o d proti TV sa vracia k druhému. V obrazoch vidíme svet, vidíme mnoho, ale napriek tomu vidíme iba jednu istú časť sveta. Tam, kde TV kontrolujú ideologovia, zo skutočnosti nám vystrihujú iba isté tendenčné zábery, aby sme videli to, čo chcú oni!

Ale i tam, kde je TV v rukách slobodných ľudí, je obraz sveta veľmi čiastočný: dáva sa iba to čo sa ľúbi, na čom sa zarába.

Je dôstojne, aby si človek vytváral svoj názor na svet týmito hľadiskami?

Čo k tomu povedať ?

TV je jeden z najväčších vynálezov storočia. Istotne zmenil zásadné mentalitu ľudí, otvoril im nové, široké obzory. Pomôže to ale? Kniha nezničí to, čo milióny kupujú a samotná spoločnosť rozširuje. Je teda kniha úplne zbytočná, hlasom volajúceho na púšti?

Jezuita Berelli, rímsky filmový poradca, považuje Mendesovo pojednanie i za nespravodlivé. Vo svojej recenzii v *Civiltà Catholica* upozorňuje, že tieto štyri dôvody sú úplne negatívne postavené, že sa vôbec neberie ohľad na to, že sú tiež ľudia úprimní a ozajstní umelci, ktorí pracujú pre TV. Že i v TV informáciach je mnoho pozitívneho, výchovného, to vieme. Okrem toho, ak musíme uznať skutočnosť, platí to i o skutočnosti televízie - je tu, väčšina ľudí pred ňou je dlhé hodiny. Je v tejto situácii možné, aby sa jej normálny človek úplne a radikálne zriekol? Ako by žil medzi druhými?

Nemôže byť naším úmyslom riešiť otázku existencie TV. Kresťanská morálka sa nepostaví výhradne ani na stranu tých, ktorí ju propagujú, ani na stranu tých, ktorí by ju chceli zrušiť. Kresťania sa pri tejto debате vrátia ku svojim vlastným zásadám, k svojmu základnému postoju. ku všetkému stvorenému: veci sú dobré, ak sa používajú na dobré a sú zlé, keď vedú ku zlu!

Kde sú hranice medzi týmito dvoma poľami?

Nevymeriame ich vecami, ale s v e d o m í m a v n ú t o r n ý m s e b a z á p o r o m . Kresťanstvo nikdy nepodľahlo enkratickej herézii, nikdy netvrdilo, že jedlo a pitie je zlé, ale napriek tomu vždy a za všetkých okolností pobáda k p ô s t u . Umenie ovládať sa v jedení a pití je známkou stricdného človeka.

Túto zásadu ale kresťanská askéza aplikovala i na používanie očí a uší. Aj pohľadom, dívaním sa, svojim spôsobom "jeme a pijeme" vonkajšie podnety a dojmy. Nestriednosť na tomto poli je omnoho fatálnejšia, ochromujúca, ako je nestriednosť v jedení a pití. Nestrávené množstvo pokrmu otrávi a oslabí telesný organizmus. Nestrávené množstvo TV dojmov otravuje a oslabuje o r g a n i z m u s d u š e v n ý .

Keby sa ma niekto opýtal, čo si myslím o Mendesových štyroch dôvodoch proti TV, či ich pokladám za skutočné, bez váhania by som odpovedal: sú pravé a platné pre tých, ktorí sa nedokážu ovládať, ktorí sa nedokážu postiť!

Slovo "pôst" vyzerá byť starodávne. Máme dojem, že dnes už nie je aktuálne. Moderné prostriedky a sociálne vymoženosti nás naopak presviedčajú, že p ô s ť a a s k e t i k a sú nesmierne aktuálne i dnes. Že pole ich dosahu je omnoho širšie a že sú bezpodmienečne potrebné na to, by bol človek človekom.

Ktosi nazval moderné informačné prostriedky "diablom dnešných čias". K tomu by sme dodali, že i ten sa dá zahnať iba p ô s t o m a m o d l i t b o u , ako tomu bolo vždy! VR, 4.1984-č.

Dnes sa zamyslíme nad apoštolátom. Niekomu sa azda bude zdať toto slovo privysoké, nedosažiteľné. Pre daktorých apoštolát je činnosť, ktorá patrí výlučne duchovným osobám - knazom, rehoľníkom, rehoľničkám a vybraným osobám. A to je pomýlené! Apoštolát môžeme vykonávať všetci. Ako sú všetci kresťania povolaní k dokonalosti, tak sú všetci krstom a birmovaním povolaní aj k apoštolátu.

- Čo je to vlastne apoštolát?

Tá najzákladnejšia a najširšia definícia apoštolátu by mohla byť takáto: A p o š t o l á t z n a m e n á k o n a ť d o b r o d r u h ý m .

- Aké dobro ?

Dobro duchovné i dobro telesné. Samozrejme, že toto konanie dobra telesného alebo duchovného musí byť prejavom lásky k Bohu a k blížnemu, musí dajakým spôsobom smerovať k Božej sláve a k spáse duší.

Treba poznamenať, že tento úmysel nemusíme mať vždy presne uzrejený pred sebou. Stačí si ho občas vzbudiť, napr. pri modlitbe. Ráno stačí povedať Pánu Bohu: Pane Bože, Ježišu milý, všetko čo dnes dobrého urobím pre druhých, prijmi to ako znak, že chcem milovať Teba a pracovať pre Tvoju väčšiu slávu.

- Spomenuli ste, že sviatosť birmovania nás zaväzuje duchovne i hmotne pomáhať svojim blížnym?

Každý kresťan je povinný prenášať na druhých nadprirodzený život, ktorý sám prijal. Má ho prenášať na tých, ktorí ho nemajú a má ho upevňovať v tých, ktorí žijú len tak povrchne svoj kresťanský život. Svätý Tomáš nazýva sviatosť birmovania sviatosťou plnosti milosti. Táto plnosť sa nedáva len na osobné posvätenie. Pobirmovaný kresťan má vylievať na druhých bohatstvo svojho duchovného života. Byť pobirmovaný znamená prijať výzvu k práci za spásu duší a šíriť Božie kráľovstvo v ľudskej spoločnosti.

II. vatikánsky koncil navždy skoncoval s myšlienkou, akoby bolo potrebné v Cirkvi rozlišovať aktívny prvok, ktorým sú pápež, biskupi, kňazi, rehoľníci a rehoľničky a na druhej strane prvok pasívny, ktorým sú ostatní laickí kresťania. Kto by takto rozmýšľal, ten nepozná skutočnú podstatu Cirkvi. Ježiš Kristus chce, aby všetci veriaci - prí-zvukujem všetci veriaci - spolupracovali na výstavbe a zdokonaľovaní Cirkvi.

V Konštitúcii o Cirkvi čítame: Všeobecné knazstvo veriacich a knazstvo z povolania, čiže hierarchické, aj keď sa líšia od seba podstatne a nie iba stupnom, predsa navzájom súvisia, lebo i jedno i druhé má svojim osobitným spôsobom účasť na jedinom Kristovom knazstve.

- Vieme, že všetci sa máme zapojiť do apoštolátu Cirkvi, ktorý má iba jediný cieľ: spásu nesmrteľných duší. Predsa však existuje celý rad spôsobov, ako robiť apoštolát. Bude vhodné, keď sa o niektorých spôsoboch zmienite.

Isteže, je mnoho spôsobov, ako konať apoštolát. Vymenujme aspoň niektoré spôsoby: modlitba, utrpenie, dobrý príklad, duchovné slovo, osobné zamestnanie vykonávané vzorne a nezištne, skutky duchovného a telesného milosrdenstva v tých najrozličnejších formách. A potom treba rozlišovať medzi formami organizovanými a spontánnymi. Na príklade to azda lepšie vynikne:

Organizovaná forma apoštolátu modlitby môže byť napríklad takáto : skupina mužov, žien, mladíkov, dievčat i detí sa zaviaže, že každý prvý štvrtok v mesiaci sa budú modliť za knazské a rehoľné povolania. ~~Budú vyzývať nebeského Otca, aby dal svojej Cirkvi dobrých rehoľníkov a knazov.~~

Iná forma apoštolátu modlitby je modlitba ruženca. Spoločenstvo sa zaviazá, že sa cez celý mesiac budú modliť jeden desiatok ruženca. Na druhý mesiac zasa ďalší desiatok..../chýba/

Ďalej je to apoštolát modlitby. Úmysel určuje na každý mesiac sv. Otec a je každý mesiac iný. Môžeme ho venovať aj za katolícke misie.

Organizovaná forma apoštolátu telesného milosrdenstva môže byť napr. konferencia sv. Vincenta: utvorí sa určitá skupina osôb. Tieto si rozdelia chudobných vo svojej štvrti a pomáhajú im tak, že im do domu donesú potrebné veci. Pritom sa starajú aj o ich duchovné dobro, zaujímajú sa o ich náboženské potreby.

Neorganizovaná forma je každý dobrý skutok, vykonaný pre druhých. Na tej organizovanej forme ani tak nezáleží, hoci aj to má svoje opodstatnenie. Spoločnými silami sa vždy viacej dosiahne, spoločne si ľudia pomáhajú, aby ich láska k druhým neochabovala.

- Mohli by ste nám povedať pár pripomienok, aby náš apoštolát priniesol ovocie svätosti pre nás i pre druhých?

V prvom rade treba, aby každý kto chce konať apoštolát, žil spojený s Bohom. To je duša a hybná sila každého dobrého skutku, každého apoštolátu. Bez vnútorného, hlbokého života, naša činnosť sa môže čoskoro stať vyhľadávaním samého seba, príležitosťou k povýšenectvu alebo chvíľkovým vzplanutím filantropizmu. Preto apoštol nesmie zanedbávať modlitbu a iné prostriedky na udržanie hlbokého duchovného života. Ďalej treba pracovať pokorne. Každý apoštol si musí byť vedomý, že nie jeho práca pretvára srdcia, ale milosť Božia. Ľudia sú iba užitočnými nástrojmi, ktorými si Boh tým radšej posluhuje, čím sú skromnejšie. Treba si občas pripomenúť Ježišove slová: Keď aj všetko urobíte, povedzte, sme neužitoční sluhovia. Urobili sme, čo sme boli povinní urobiť.

Treba apoštolovať trpezlivo a odvážne. Beda, keby chcel apoštol zmeniť svet za dva dni! Ježiš Kristus bol Boh a na prvý pohľad by sa zdalo, že po troch rokoch účinkovania skončil s fiaskom. V najťažšej chvíli - pod krížom - bol prítomný iba jeden učeník, sv. Ján. Ježiš bol však trpezlivý - a zvíťazil! Vedieť čakať je dakeď božská čnosť!

Horlivý apoštol sa nesmie dať znechutiť prípadnými ťažkosťami, musí byť ochotný pretrpieť určité zlo. Nesmie zhasiť dohorievajúci knôt ani dolomiť nalomenú trstinu. Zdravý optimizmus je veľmi dôležitá posila pre hociaký apoštolát.

Pre duše treba pracovať s veľkou horlivosťou. Veď každá nesmrteľná duša má nesmiernu cenu. Keby sme vedeli pracovať s takou horlivosťou, ako Ježiš Kristus! Ohen lásky k dušiam ho rozpaloval a úplne ho strávil v obete za ne. Ježiš Kristus je prvý apoštol. A každý apoštolát, aby bol účinný, musí sa konať podľa jeho ducha. Tak si počínali všetci praví apoštolí, ktorí sa tešili, že boli uznaní za hodných trpieť potupenie pre meno Ježiša Krista.

A konečne, nikto si nesmie nárokovať monopol v apoštoláte, ale nech nechá pracovať aj druhých. Tak radí láska i pokora. Ziarlivosť by nemala mať v apoštoláte nijaké miesto. Triezvy usudok a skúsenosť nám hovoria, že naše metódy nie sú neomylné a nie sú najdokonalejšie. Všetci sme potrební a Ježiš Kristus počíta s nami, ale nikto nie je nevyhnutne potrebný a nenahraditeľný.

Každý deň máme ponúknuť Pánu Bohu svoj um, svoje sily, svoje schopnosti, aby sa prostredníctvom nás šírilo na svete svetlo Ježišovej pravdy. A nielen to; musíme sa starať, aby prostredníctvom nás šírila sa vo svete Kristova láska, ktorá všetko premáha a všetko pretvára!

V roku 1983 si kresťanská Európa pripomína ~~vítazstvo nad Turkami~~, ktorí roku 1683 obliehali Viedeň a zaujali aj južnú časť Slovenska. Tieto smutné časy v živote našich predkov sa dostali aj do slovenskej literatúry. Zaiste všetci poznáme krásnu báseň TURČIN PONIČAN a Sama CHALÚPKU.

Poniky sú rázovitou slovenskou obcou, ležiacou na východných svahoch Zvolenskej vrchoviny v doline Ponického potoka. Obec sa spomína už v roku 1282. Založil ju magister Filip na území vyčlenenom zo zvolenského kráľovského panstva. V 14. storočí v nej otvorili rudné bane, v ktorých sa neskoršie našli aj menšie zásoby zlata, strebornomedená ruda a olovo. Poniky platili Turkom poplatky. V mestečku je rímskokatolícky i evanjelický kostol. Obyvatelia Poník vynikajú výrobou výšiviek a bačovského riadu, najmä črpákov, fujár a pastierskych píšťal. V erbe majú dve skrížené banícke kladivá. V rokoch 1915-1916 maďarský hudobný skladateľ Bartók tu zapísal od speváčky Z. Spišiakovej 507 piesní. V obci si získala obľubu cimbalová hudba.

O vpáde Turkov na Poniky sa zachovali dva historické záznamy. Jeden uverejnil roku 1876 František Sasinek. Je to záznam z protokolu mestečka Poniky a znie takto :

"Anno 1678 die 6. Jar. zraboval Turek mestecčko Ponik zogal do Vezeny svehu Tyranskeho velikich i mladych N. 311 osemnacz statich zanechalj. Od toho času za nekolik let velike težkosti, natiskj vogenske, Portie temer neznesitelne snašetj muselo". Záznam bol uverejnený v Slovenskom letopise, ročník I., str. 317.

Samo Chalúпка tento záznam nepoznal, lebo svoju báseň napísal 13 rokov pred jeho publikovaním.

Chalupkova báseň "Turčin Poničan" bola po prvýkrát uverejnená v časopise "Sokol" /II. 1863, č. 11/. Po roku ju znovu vydal Emil Černý v "Slovenskej čítanke" /Viedeň, 1864/. Je celkom možné, že Chalupka navštívil Poniky a tam sa dozvedel z protokolu mestečka o tureckom vpáde. Aj to je možné, že v mestečku a na okolí táto správa kolovala ako ústne podanie. Z rozboru básne vysvitá, že Chalupka odial do básnického rúcha miestnu povesť.

Prepadnutie mestečka Turkami je len úvod do básne, ktorej hlavná časť sa zaoberá osudom slovenskej starency, ktorú zajal a odvliekol do tureckého zajatia jej vlastný poturčený syn. Má táto hlavná časť básne historické jadro?

Dnes sa to nedá ani poprieť ani potvrdiť. Je však celkom možné a pravdepodobné, že báseň zachytáva skutočnú udalosť. Správu mohli priniesť do Poník obyvatelia mestečka, ktorým sa podarilo ujsť z tureckého zajatia a potom si ju Poničania rozprávali z pokolenia na pokolenie. Historické pramene potvrdzujú pravdivosť len prvej časti básne, t.j. že Turci 6. januára 1678 prepadli Poniky, odvliekli do zajatia 311 obyvateľov a zanechali po sebe 18 mŕtvych.

V archíve hlavného komornogrofskeho úradu v Banskej Štiavnici nedávno našli ďalší historický dokument, opisujúci túto udalosť. Ide o hlásenie Jána von Mossa, správcu lupčianskeho panstva, ku ktorému patrili Poniky, administrátorovi komornogrofskeho úradu. Tento úrad spravoval erárne bane, huty, hámre, mincovňu a lesy v Revišti, Šašove, Lupči, Zvolene, Dobrej Nive. Podľa tohto dokumentu Turci prepadli poniky 6. januára 1678, na deň Troch kráľov. Obyvatelia sa postavili Turkom na odpor, ale podľahli precile. Turci zabili 23 hospodárov, 34 hospodárov a 22 gazdín odvliekli do zajatia spolu s 239 chlepcami a dievčatami. Tieto údaje sa celkom nezhodujú s predchádzajúcim dokumentom, ale sa dajú vysvetliť tým, že správca lupčianskeho panstva podal hlásenie 22. januára, teda 14 dní po pohrome, takže mohol situáciu poznať presne a podrobne. Zápis v protokole mestečka je neskorší, a azda preto

aj menej presný.

Turci spôsobili v Ponikách veľké hospodárske škody. Šesť domov zhorelo do základu aj s hospodárskym náradím. V meste bola várka piva a 12 okov vína, čo Turci vypili a samopašne rozliali. Odvliekli 33 koní, vyrabovali domy. Ľuďom ostalo len to, čo mali na sebe. Všetko šatstvo, peniaze, potraviny a domáce nástroje im pobrali Turci. Odvliekli aj miestneho farára, vzali mu kone a vyrabovali kostol a faru. Hospodárska škoda podľa odhadu správcu bola 7.732 zlatých a 40 denárov.

Po tejto udalosti Poniky ostali takmer vyludnené. Ostalo v nich len 46 obyvateľov, väčšinou starých ľudí, ranených a tých, čo sa vrátili z hôr.

Turci chceli, aby Poniky boli výstrahou pre okolité mestá a dediny, aby sa obyvatelia nebránili, ale znášali tureckú nadvládu.

Viedenský cisársky dvor veľmi nechránil obyvateľov južného Slovenska pred tureckými vpádmi. Po odhalení sprisahania Weszelényiho cisárske vojsko obsadilo celé územie Slovenska. Nebojovalo však proti Turkom, ktorí držali v moci južné slovenské stolice, ale proti kurucum a iným vzbúrencom. Preto Turci mohli robiť výpady, páliť a rabať.

Chalupkova báseň veľmi krásne vyjadruje kresťanskú vieru nášho slovenského ľudu. Túto vieru si vedel ceniť viac ako majetky, peniaze a ľudskú slávu. Starenka z Poník je typom slovenskej duše, v ktorej je hlboko zakorenená viera v Boha. Táto viera víťazne odrazí aj útoky modernej nevery, ktorá sa dnes importuje z cudziny na Slovensko. Nevera sa protiví slovenskej histórii, kultúre a povahe slovenského človeka!

- o -

Samo Chalupka : TURČIN PONIČAN .

1. Jajže, Bože, strach veľký: padli Turci na Poniky; padli, padli o polnoci, jajže, Bože, niet pomoci. Skočil Turčín bystrým skokom do jelšiny nad potokom; našiel on tam starú ženu, medzi krovím učupenú. Vláči Turčín starkú, vláči po hroblíne, po bodľačí: starkej krv sa z nâžok leje a Turčín sa iba smeje. Hučię, hučia Turkov čaty, pohánajú ľud zajatý: tri razy mesiac omladol a oni vždy tiahnu nedol. A nad morom mesto leží, týči k nebu tisíc veží: jaj, Bože, len smutno je to: na tých vežiach križa nieto. "Vítaj, muž, vítajže mi, z tej uhorskej krásnej zemi! Či sa dobre vám vodilo? Či vám šťastie poslúžilo?"	2. Ľudia boží, utekajte, zajat Turkom sa nečajte! A čo mladé - zutekalo, a čo staré - nevládalo. Také on jej robí muky: do železa dal jej ruky; povraz hodil jej na šiju a o koňa pripál si ju. A keď ona už ustáva, kančukou ju pošibáva; a keď ona na zem padá, ostrohami v bok ju báda. Ten turecký svet ďaleký, prešli oni cez tri rieky, zašli oni za tri hory, zastali pri šírom morí. A keď blížili sa k mestu, Turkyňa im zašla cestu: a Turkyňa ako ruža pekne víta svojho muža: "Dobre, dobre sme chodili: Maďarov sme si počbîli, a Slováci sa nedali, preto sme ich zrabovali!"

A čože je tu nového?
Povedz, žienko, dač' dobrého!"
"Dobrá, dobrá tu novinka:
požehnal ti Pán Boh synka!"

Slovenka to, tam od Hrona;
velmi pekne spieva ona:
bo spevu na Božom svete
nad slovenský nenájdete".

"Hajaj, búvaj, krásne dieťa!
donesiem ti z hája kvietka;
donesiem ti z ruže púčok,
veď ty si môj milý vnúčak".

"Raz Poniky rabovali,
syna môjho s sebou vzali;
syna môjho v treťom roku,
mal on hviezdu, znak na boku"

Nebudeš už otrokovať
s nami budeš tu panovať,
chodiť ako my vo zlate
a spočívať na zamate".

Ta do vlasti mojej lone
na tie krásne brehy Hrona:
tam kvitol kvet mojej mladí,
inde sa mne žiť nesladí.

"A ja vediem otrokyňu,
násu synku varovkyňu.
Keď ho bude kolísavať,
pekne bude mu spievavať.

Turčin sedí, kávu pije
a Turkyňa zlatom šije;
a starká si spieva tíše
a Turčiatko im kolíše.

Dopočul to Turčin mladý,
hneď so starkou stal do vady;
"Ako ty smieš to spievati?
Či si mu ty stará mati?"

A Turčin a jeho žena
hodili sa na kolená:
"Odpusť, mati, svojmu synu
prevelikú jeho vinu!

"Udeľ vám, Boh, deti moje,
sväté požehnanie svoje,
ale túžba moja letí
len ta, kde kríž z veže svieti.

Tam pod krížom starší moji
v tichých hrobch spia v pokoji;
tam - keď bude vôľa Božia -
i mňa ku nim nech uložia!"

- o -

Valentín Beniak : Nové slovenské hymny

1. Slovák k sláve kým prebil sa,
veky prešli ako sen,
tisíc rokov neustratil sa,
z rúk nepustil túto zem!
Videl svätých vierozvestov,
videl padnúť Fribinu -
hej, slovenských svetobežcov
tieto hory, tieto viesky
ešte k srdcu prívlnú!
2. Uprav, Bože, cesty žitia,
Slovák pôjde po svojom,
pekiel zloby keď ho schytia,
prák Tvoj: jeho nástrojom!
V viere otcov vytrváme,
tu Ťa náš spev zvelebí,
za slobodu život dáme,
len v potomstve, len v potomstve
žehnaj nás, Boh na nebi!

Nebudem o milosť prosiť
otrocky z bez zeme,
svoje siat' a svoje kosit':
vládu do rúk vezmeme!
V viere otcov vytrváme,
tu Ťa náš spev zvelebí,
za slobodu život dáme,
však v potomstve, však v potomstve
žehnaj nás, Boh na nebi!

- o -

Naše čítanie :

Môj priateľ - knižka modlitieb na každý deň týždňa.
Zostavil O. Imrich Fuzy a vydal vlastným nákladom. 87 strán.
Cena 2,50 dolára. Môžete si ju objednať u zostavovateľa:
Rev. Imrich Fuzy, 204 Park Str. N. Hamilton, Ont. L8R 2N7, Kanada,
alebo v administrácii Posla Božského Srdca Ježišovho:
POSOL, Box 600 /147 Elgin St. N./ Cambridge, Ontario, N1R 5W3, CANADA.

- o -